

5

THE AUSTRALIAN
LITHUANIAN

1950
10

2177

australijos lietuvis

Pirmasis Lietuviu Laikrastis Australijoje
Iseina kas dvi savaites

THE FIRST LITHUANIAN PERIODICAL IN AUSTRALIA

ŠIAME NUMERYJE -	Psl.
1. Fr. Franzoni - MAMA	1
2. J. Cicėnas - LAIŠKAI IŠ AMERIKOS (2)	2
3. Br. Zumeris - TAUTINIAI TREMTIES UŽDAVINIAI	6
4. Julija Švabaitė-Gylienė - ŽUVĖDROS	9
5. Enrico Gacchetti - DRABUŽIAI DARO ŽMOGŲ	10
6. J. P. Kedys - ITB VOKIETIJOJE 1950 M. PRADŽIOJE	13
7. ALLB-vės ATSIŠAUKIMAS SPAUSTUVĖS REIKALU	17
8. P. Nuoskina - RUSINTOJAS KOLCOVAS PUOLA	19
9. L. Pilipavičius - VOKIEČIŲ BENDRUOMENĖ PIETŲ AUSTRALIJOJE	20
10. Juozas Almis Jūragis - VĖJUI PUČIANT	22
11. ENGLISH SECTION	23
12. ŽINIOS, INFORMACIJOS, SKELBIMAI	35-56

Atkreipiame dėmesį į ALLB-vės atsišaukimą 17 psl.

AUSTRALIJOS LIETUVIS redaguojamas Redakcinės Kolegijos. Ats. redaktorius Jurgis Glušauskas. Leidejas - AUSTRALIJOS LIETUVIUI LEISTI B-ve ÷ Raštus Redakcija taiso ir trumpina savo nuožiūra. Honorarai mokami tik iš anksto susitarus. ÷ PRENUMERATA: metams 28 šil., pusei metų 14 šil., 3 mėnesiams 8 š. Užsienin kaina ta pati. Atskiras numeris 1/4 ÷ SKELBIMAI: prekybiniai 1 šil. už pusės pusl. eilutę; neprekybiniai - 2 pens. už žodį. Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Viršelis ir vinjetės dail. Viktoro Simankevičiaus.

A d r e s a s:

AUSTRALIJOS LIETUVIS, 35 Cator St., W. Hindmarsh, ADELAIDE, S.A.

THE AUSTRALIAN LITHUANIAN, the first Lithuanian periodical in Australia, published every fortnight by AUSTRALIJOS LIETUVIS PUBLISHING Co. Authorised Jurgis Glušauskas.

A d d r e s s:

AUSTRALIJOS LIETUVIS, 35 Cator St., W. Hindmarsh, ADELAIDE, S.A.

australijos lietuvis

Pirmasis lietuviu
laikraštis Aust-
ralijoje.

Iseina kas dvi
savaites.

III metai + Adelaide, 1950 m. gegužės 15 d. + Nr.10(44)

Mama

Išeisiu kartą į gyvenimą ir aš, kaip ir visi kiti,
pudailintas Tavo modeliuojančių skulptorės rankų.
Žmonės manys, kad mano bruožai ir dvasia
visuomet buvo tokie pat, kaip jiems dabar atrodo.
Ir ar nujaus kuris iš jų,
kad kokiam nors gražiame žodyje,
kad sužibėjime didžios minties,
kad mano žvilgsnyje, ir šypsenoj, ir kančioje,
kad visame supratime, tik Tu pražysi
manyje? Bet ne aš pats, kurs būčiau
visai kitokis be tavęs, mamute.
O, aš norėčiau, kad ir daug vėliau
visuomet manyje ryškėtų Tavo pėdsakas.

Bet - Tu šypsais - Tu nori likt nežinoma.

Iš Fr.Franzoni "Alla mamma"
laisvai vertė A.K.

Laiškai iš Amerikos (2)

Rašo J. Cicėnas

Pavasaris eina Nebraskos laukais.

Taipgi svetimas, kaip ir viskas ne aisčių žemėje. Pumpurai seniai pasiruošę sprogti, bet sniegas ir vejai, pasiutišku greičiu nešę raudonus dulkių debesius, trukdė. Viena rytą pabudę rądom tvankią šilimą, ir žiema baigėsi. Tokio pavasario, kaip tėvynėje, seniai nebera. Dar pernai betūnant palei Elbę, pereinamoj stovykloj, teko pasidžiaugti tėvynėn pargrįžtančiais paukščiais. Tada rodės, kad ir pats čia pat, pasėmęs tremtinio kuprinę ir lazda, pėsčias pasuksi paskui gerves. Dar iš atminties tepakyla liaudies daina: "Vai, lekia-lekia gulbių pulkelis, tėvynę ginti ragin' brolelius." Tik daina ir guodžiantis atminimas šnabžda tremtiniui apie pavasarį, kuris ateidavo su patvinusių upių skaldomu ledu, su aukšliuke beržo sulos, gaivesnės už patį ankstų rytmetį, su drumstu vėju, kuriame putojo-virė iš tolyje pamėlusio šilo ateinantis ošimas, vieversio skardas ir padūkusiai linksmas po laukus nardančių vaikų krykštavimas.

Prieš akimirką nustūmiau į šalį rimto (Naujienu) dienraščio nerimto skaitytojo balsą, kuriame ans pyksta, kad tremtiniai "viešai ir privaciuose pokalbiuose plačiai pasakoja apie Lietuvos gražumą ir idomumą. Tu brangi, tu graži Lietuva! - tai šių laikų kasdieniniai tremtinių šūkių". Tam suamerikonėjusiam tautiečiui juokinga: Lietuvos Respublika plotu teprilygsta West Wirginiai. O man mėnasi žinomi K. Inčiūros žodžiai:

Kiti sakė: Maža tu esi!

Kiti sakė: Juk mūs tik saujelė!

Ir graudeno: Mes - bėdžiai, basi

Ant to didžiojo vieškelio kelio...

Tiesa yra tiesa:

- kasgi, jei ne tie maži, anapus geležinės uždangos gina savo nuogom krūtinėm žmogų, laisvę ir kultūrą; vertybes, šlykščiai išparduotas Jaltoje, Teherane ir Potsdame!

Lietuvis jau 10 metų dangaus keršto šaukiančiu balsu skelbia, kad Baltija pilna kraujo, ir nuolat Nemunas, Neris, ak, visos mūsų upės upelės tvinstą šviežiu brolių kovotojų krauju. Bet Vakarų pasaulis buvo kurčias, ir tik beieškant dingusio B-24 atrasta ta tiesa ir spaudos koncertams, ir Kongresui, ir eiliniam pilkam gyventojų skruzdėlynui.

Gal būt kai kas erzinas, matydamas, kad tremtinys ir gulasi ir keliasi su mintimi apie kovojančią tėvynę, gal būt... Plačiai pasklidom ir vis tasia pat jaučiamės lyg žuvis be gelmaus vandens. Mañding, be tėvynės žemės po kojom mes, nors ir kaip bemalšintumėm savyje nerimą ir ilgesį, buvom ir pasiliksimė erdvių paukščiai narvelyje.

Maža suprantami svetimiems ir... saviems.

Kaip žinote, Brooklyne eina savaitraštis "Lietuvių Kelias" (redaguoja H. Blazas, L. Dovydenas ir J. Petrenas). Ji, dar negimusi, pasitiko iržlus neapkantumas, o gal pavydas? Ilgą laiką ramiausia laikėsi savaitraštis "Vienybė" (poeto J. Tysliavos redaguojamas ir jo nuosavybė), bet vėliau ir jis trenkė lyg iš Švedų laikų karo patranka: "Nereikia naujų laikraščių." Ano str. autorius J. Šiaučiūnas, tarp kitko, teigia:

"Kai kurie apgailestauna, kad naujiems atvykusiems profesionalams sunku įsikurti savo profesijos ribose. Su tuo pilnai sutinkame. Todėl kai kurie profesionalai pradžiai griebsi bet kokio darbo, tik buvę laikraštininkai nenori skirtis su savo profesija, nors ir jų daugelis dirba pirmą pakliuvusį darbą. Bandymas savo tėvynėje pamiltą darbą tęsti ne visada duoda gerų pasekmių svetimame krašte..."

Liūdna, bet žymios daugumos vietos lietuvių receptas tremtiniam yra vienat vienas:

- Užmiršk kuo buvai, prisitaikyk prie sąlygų, ir gyvensi!

Po tuo receptu pasirašo, deja, ir elito atstovai. Ana BALFO direktorius Europoje J.B. Valaitis išdidžiai pareiškė: "mums, amerikiečiams lietuviams, yra labai skaudu, kai iš Europos į Ameriką persikelę kai kurie lietuviai nesistengia pažinti naujojo gyvenimo, o vis dar tebenori vadintis tremtiniais ir gyventi liūdna tremtinio praeitimi; o ne ateitimi."

Painiojama sąvokos, ir tai su dideliu nuostoliu mūsų kultūrai ir netgi pačiam tautos išlikimui. Vyriausias laikas šaukti, kad šis receptas, ir neraginant, daugelio griebiamas kaip durnaropės.

Va, koks ano recepto vaistas.

Lietuvos generalinis konsulas J.V. "Žodyje naujai atvykusiems tautiečiams" rašė:

"Iš 20.000 atvykusiųjų savo adresus mums pranešė tik dešimtoji dalis. Pagalvokite, atsiliėpkite, laukiu!"

Toliau seka tokia karti piliulė:

"Ir neužduokite mišlių, bent mums: mes su jumis susipažistame iš atvykusių sąrašų, tačiau registruojantis jau gauname

laiškus iš "Joe", "John" ir t.t."

Neseniai "Drauge" buvo įdėtas dr. H. Lukaševičiaus str. "Nedovanotinas pavardžių iškraipymas". Jis nurodė, kad senieji lietuviai, norėdami greičiau įsiterpti į vietos visuomenę (o gal biznį), keitė savo pavardes. Ir taip, iš Kupčiūno gauta Ketchup, iš Diškevičiaus - Descavadge, iš Marcinkevičiaus - Morrison, iš Rašimo - Russell, iš Ališausko - Allen, iš Čižausko - Chase, iš Mačiulio - Mitchell, iš Kriaučiūno - Tayl ir t. toliau.

Bet senųjų nuodėmes kartoja ir naujieji, kurie patys arba kitų raginami subjaurioja savo veidą. Ir taip, iš Audronės jau išsiriti Audrey, iš Gintauto - Gintoff ir t.t. ir t.t.

"Vienybės" skiltyse J. Paplėnas įdėjo str. "Velniskas tavo vardas", kur lietuviškų pavardžių ir vardų bjauriojimo "akcijon" įtraukė kaip pirmūnus... lietuvių vienuolių vedamas parapijines mokyklas. Tai žiauri tiesa.

Jei neužprotestuojama, kai bandoma bjaurioti pavardę ar vardas, tai savaime aišku, nejučiomis iš viso lygiuojama žemyn, į viską naikinantį amerikonišką katilą.

Keista, kai Amerikoje nėra peršama nutautinimo politika, tai tatai vyksta iš pačių žmonių pilietinės aršos trūkumo, o dažniausiai iš noro ko greičiau lygus lygiu sutapti su aplinka ir, atsiprašant, susikurti geresnę egzistenciją. Baisus tatai tėvynės ir savęs išpardavimas...

Gal įdomu, kur ir kas?

Šiandien sugrižo oro paštu Australijon siųstas laiškas. Išsiųstas gruodžio mėnesį, grįžo ilgai ieškojęs-plušęs, bet dailininko A. Vaičiūčio nesuradęs. Buvo užrašyta imigrantų hostelin, Melbourne. Visas vokas rašyte užrašytas nukreipimais vis į naują vietą, ir tik sausio pabaigoje prieita galutinė išvada: "not known".

Pasimesti lengva, o susirasti didžiai sunku. Gerai tai Pulgis Andriušis laiške "Lietuviui" rašė, kad įėjome į titano erą...

Gal kuriuos skaitytojus domintų kas būklė ištiko Amerikon išvykusius mokslininkus, rašytojus ir kt. intelektualus. Šit keletas duomenų:

Didysis Bibliografas (prof. Vaclovas Biržiška) minta karščiau duona (bet ar ilgam?) pas dr. M.M. Devenį (vienas iš "Lietuvių Kelio" leidejų). Jis ne be pagrindo "Draugo" atstovui pareiškė, kad ieškąs velenos, po kuria būtų galima pakišti niekam nebereikalingas senis. Jo brolis, prof. Mykolas, patrau-

kę į Kaliforniją, bet maža saulėtos būties, nes žentas tepajėgia, uždirbti menkai duonos plutelei ir pastogei.

Iš dailininkų vienu vienas P. Puzinas susikūrė, galima sakyti, sočią ir prabangią egzistenciją. Įsikūrė Hollywoode (nutapė filmų magnato Meyerio portretą, gavo 4.000 dolerių ir kol kas nesibaigiančių riebių kandidatų į portretus).

Grafikas Paulius Augius dirba Čikagoje medžio graviūros įmonėje, teuzdirbdamas apie 40 dolerių per savaitę (Informacija: trijų asmenų šeimai per mėnesį valgiui būtina apie 80 dolerių ir butui apie 30-40 dolerių).

V. Petravičius dirba stiklo fabrike. T. Valius (Kanadoj, Toronte) dažo varį. Dail. L. Vilimas dirba prie langų dekoravimo.

Iš žurnalistų paminėtina: B. Dundulis ir G. Galva (Galvauskas) valo tą pačią biznio įmonę Čikagoj. H. Žemelis, iš viešbučio šlavo pareigų pasitraukęs, bando Rochesteryje suorganizuoti lietuvišką radijo pusvalandį. A. Laikūnas išėngė į "Dirvą", (bet D. Penikas iš "Amerikos Lietuvio" pasitraukė. o "Vienybė" paeiliui įėjo ir išėjo: B. Raila, J. Petrėnas ir, kaip gandai sako, S. Narkeliūnaitė). A. Merkelis - pabuvęs ant lockavos duonos pas visuomenininkę Lapienę - sustojo J. Tysliavos "Vienybėje". J. Vaidelys įkopė į plieno fabriko meistrus.

B. Gražulis dirba automobilių fabrike. Rašytojus minint, pabrėžtina, kad didžiulė jų krūva susispietė Bostone. Ten S. Santvaras (rodos, plauna lekštes kartu su žurnalistu V. Alseika), F. Kirša (be darbo), A. Gustaitis (be darbo), B. Brazdžionis (leidžia vaikams skirtą, bet ir suaugusiųjų maloniai skaitomą "Eglutę") ir kt. Krūvoje begyvendami, jie pagaliau pajėgė sutarti susaukti bendrą JAV ir tremtinių rašytojų suvažiavimą (apie žurnalistų suvažiavimą ar bent pasiinformavimą kol kas nieko nesigirdi).

Čikagoje savo profesija verstis tebando (ačiū Amerikos lietuvei dainininkei) komp. V. Jakubėnas ir A. Kučiūnas.

Ši laišką norisi baigti poeto Juozo Kėkšto eilėraščiu (jis praejęs bolševikų kacetus, po to gen. Anderso žygį per Aziją, Afriką ir Italiją, prisiglaudė Argentinoje ir su kastuvu ir laužtu tiesia vieškelį, vedantį į Buenos Aires):

Palūžo laikai mums tie, kurie buvo.

Ir tie, kurie eina. Bet tie, kurie bus -

Lai praneša amžiams: kovodami žuvom;

Ir amžiai suklups prieš mūsų kapus.

Žinoma, jei Lietuvos Respublikos kovoje už laisvę ir nepri-

=====
 klausomybę būsime aktyvūs talkininkai, atseit, jei suprasime savo, kaip politinių emigrantų, uždavinius Vakaruose, ir jei tesėsime tą didžiąją pareigą.
 =====

Tautiniai tremties uždaviniai

Rašo Br. Zumeris

Tremtis yra ypatinga padėtis. Jos ypatingumas glūdi tame, kad tremtis talpina savyje nenormalumą. Šis nenormalumas slypi vienokio arba kitokio masto prievartoje, kurios vengdamas žmogus turėjo apleisti savo kraštą ir ieškoti prieglobsties tremtyje. Priežastys, vertusios mus palikti savo kraštą, pakankamai aiškios. Mums reikalinga čia tik užakcentuoti tremtį kaip ypatingą padėtį, kad išeinant iš jos ypatingumo, galėtume mesti keletą minčių, kurios sąlygojasi su šia padėtimi ir todėl, tik šios padėties ribose reikalinga apie ją kalbėti.

Užakcentuodami tremties ypatingumą, tuo pačiu pabrėžiame ir mūsų nepaprastą padėtį. Šis nepaprastumas remiasi vienu vieninteliu nepaprastu dalyku, t.y. kad mūsų tremties pagrinde yra "gimtojo krašto palikimo kaltė". Palikdami savo kraštą svetimųjų malonei pačiu sunkiausiu metu užsitraukėme kaltę, kuri paprastu atveju vadinasi krašto išdavimo kaltė. Tačiau ši kartą yra lengvinantis atvejis. Savo kraštą palikome ne dėl meilės stokos, ne dėl branginimo savo gyvybes, bet dėl to, kad gyvi išlikę galėtume tęsti savo paliktojo krašto išdavimo kovą. Taigi, nenutrūkstama išdavimo kova yra mūsų tremties prasmė. Kitais žodžiais tariant, mes už savo krašto palikimo kaltę nešame Lietuvos išdavimo atsakingumą.

Pirmiausia, kas yra didžiausias visų mūsų pastangų ir darbų priešas? Iš dešimties grumojančių, pirmasis iš visų, yra kylanti abejonė. Ar iš viso Lietuva yra mūsų gyvybinis reikalas? Ar verta nevilties dienoje ugdyti lietuviškosios žemės meilę? Ar verta ilgeti gimtosios pastogės, kurios jau ...gal būt nebėra? Tai abejonės sėklos, kurios tęsiantis tremties laikotarpiui nuolat randa puresnę dirvą, ne tik mūsų senesnės tremtinių kartos eilėse, bet svarbiausia, kad abejonės apraiškos ima rodytis mūsų jaunuomenės gretose.

Kad žmogus būtų pakankamai atsparus kovai, jis turi savo būtybės gelmėse žinoti, kodėl jis kovoja ir už ką kovoja. Jis turi būti aiškiai sąmoningas kovos tikslui. Šis sąmoningumas

turi būti aiškus ir gyvas. Tik iš tokio sąmoningumo kyla nepalaužiamas ryžtumas. Sąmoningas ryžtas temato ir teveda tik vienu keliu ir tas kelias yra laimejimas.

Jeigu mes siekiame per kovą tautos laisvės ir savimi nepasitikime, tai tas nereiškia, kad mes aiškiai matome savo pastangų nevaisingumą. Nusivylimas ir abejonės kyla ne iš pastangų menkumo prieš esančias fizines kliūtis, bet tas rodo kad mumyse šlubuoja tautinio susipratimo sąmoningumas. Tautinis sąmoningumas blėsta kaip tik tenais, kur silpnėja dvasinis ryšys su tauta, su jos praeitimi ir istoriniu likimu. Štai čia priėjome svarbiausią trepties uždavinį, kuriuo remiasi mūsų veikimo ir kūrybos tikslai tautos laisvės atžvilgiu. Kiek mes pajėgiame išlaikyti gyvą dvasinį ryšį su tauta, su jos kultūra, kalba; kiek būsime sąmoningi jos praeičiai ir istoriniam likimui, tiek palaikysime savyje degantį laisvės troškulį, tiek pagaliau būsime sąmoningi Lietuvos laisvės kovai dabartyje. Taigi, gyvosios Lietuvos išlaikymas mumyse yra svarbiausias gyvenamojo momento uždavinys.

Tauta paprastai klesti ir vystosi savosios žemės laisveje. Laisvė ir sava žemė yra būtini tautos gyvybės elementai. Ypačingų atvejų tauta nemiršta ir tada, kai jai išplėsiama gimtoji žemė. Pasaulio istorijoje randame tautų, kurių ilgai gyveno ir tebegyvena atitrūkusios nuo savosios žemės fiziškai. Tačiau šiuo atveju reikalinga nugaleti svetima fizinė ir dvasinė aplinkuma. Svetimos aplinkumos įtakos nugalejimui neužtenka vien tik kraujo ir bendro likimo ryšių su sava tauta. Čia reikalinga vienintelis dalykas - gilus tautinis sąmoningumas. Jeigu žmogus fiziškai užmušamas taikant į jo gyvybinius organus, tai tauta ar jos dalis nužudoma sužalojant jos tautinį sąmoningumą. Taigi, tautinis sąmoningumas yra vienintelis reikalavimas atitrūkusiems nuo tautos kamieno, t.y. jeigu norime išlikti savajai tautai gyvi, turime būti giliai sąmoningi viskam, kas lietuviška, kas primena savąjį kraštą ir gimtąją pastogę.

Bėgdami nuo rytų barbaro pasiėmėme tris dalykus: gyvybę, kalbą ir gimtosios šalies meilę. Šie dalykai yra lietuviškojo gyvenimo pamatai. Tačiau, kaip pamatai, jie yra grąsinančioje aplinkoje. Jau Senajame Testamente randame pranašo Jeremijaus laišką izraelio tautai Babilono nelaisvėje su išpėjimu: Negarbinkite svetimų dievų! Šitie dievai grąso visų amžių treptiniams. Jie nėra vien tik religinės ar filosofinės pažiūros. Šitie svetimieji dievai yra priėmimas svetimos kalbos, mokslo, papročių, šeimos ir tradicijų. Visų jų bendras tikslas yra -

tautinio sąmoningumo sugniuždymas. Tačiau paskirai šitie elementai yra pagalbiniai. Smogiamasis tautiniam sąmoningumui elementas yra gimtosios kalbos užmiršimas. Gimtąja kalba stipriai bazuojasi tautinis sąmoningumas. Gimtoji kalba yra raktas į tautos gyvenimo prasmę. Kiekviena tauta išreiškia savo džiaugsmą ar kančią specifiniu būdu - kalboje. Tik per kalbą galime įeiti į tautą ir su ja gyventi. Gimtoji kalba yra tas amžinasis ryšis su papročiais, tradicijomis, pasakomis, dainomis, literatūra, menu, legendomis, kultūriniais siekimais, istoriniu likimu - vienu žodžiu su visa tuo, kas yra pati tauta. Kitais žodžiais tariant - gimtoji kalba yra ryšis su visa tautos kūryba ir jos gyvenimo stiliumi. Užmiršus gimtąją kalbą šis ryšis nutrūksta. Dar daugiau. Jeigu svetimos kalbos išmokimas ir svetimos kultūros užsikretimas nėra savyje žudantieji nuodai, tai gimtosios kalbos užmiršimas yra tampriai surištas su tautinės ideologijos išsižadėjimu. Tas ypatingai svarbu mums lietuviams, nes lietuviai yra vieni iš tų, kurie su gimtosios kalbos užmiršimu nesugražinamai atskyla nuo tautos kamieno. Istorinė mūsų tautos nelaimė yra ne atskiri pralaimėti mūšiai, ne politinės klaidos, ne geopolitinė mūsų tautos apgyventos teritorijos padėtis, bet kad amžių bėgyje mūsų šviėsuoliai užmiršę tėvų kalbą, užmiršo tautos ideologiją ir nuėjo tarnauti svetimiesiems.

Ko mes reikalingi, kad išliktume tremtyje tautiniai sąmoningi? - Nieko daugiau, kaip dviejų dalykų: neužmiršti gimtosios kalbos ir išlaikyti tautinį charakterį. Šitų dalykų išlaikymui reikalinga tam tikrų simbolių. Juos mes kaip tik turime su savimi. Jeigu mes negalėjome pasiimti mūsų tautos šventorių, piliakalnių, istorinių vietų, tai mes atsivežėme blaivią lietuviškos pasakos išmintį, dainos ir literatūros grožį, žmoniškumą, papročius, tradicijas ir didvyrišką mūsų kovos nuotaiką istorijoje. Dabartinė mūsų aplinkuma turėtų būti šitų atsivežtų simbolių aplinkuma, t.y. kad mūsų šeima, mūsų pobūviai, mūsų susibūrimai turėtų lietuvišką bruožą. Šie bruožai, būdami tautiniai, tautiškai atspalvins dabartį, kuri, nors ir pasaulio gale, liūdys tėvynės tikrovę ir duos pajusti gimtosios pastogės nuotaiką. Šitų simbolių tikroveje gyvensime tą patį gyvenimą, kuri gyvena visa tauta. Tautiškasis sąmoningumas reikalauja vieno, kad tautų masėje išliktume tautiški. Papročiuose ir tradicijose randame savo tautą. Juose gyvendami neprarasime savo tautiškumo ir savęs pačių. Tautos dalis skyla nuo tautos kamieno, kai praranda savo papročius ir tradicijas.

Šalia to, tautinio sąmoningumo išlaikymui norėtusi pabrėžti lietuviškos spaudos ir knygos reikalingumą. Lietuviškoji spauda yra lietuviškojo gyvenimo pulsas, su kuriuo privalo būti sąlytyje kiekvienas lietuvis. Gera lietuviška knyga yra sveikas žemdirbio dvasios pulsas, kuris plaka sąmoninga lietuviškosios žemės meile. Čia pajuntame, kad lietuviška žeme yra brangi ne dėl fizinių turtų, ne dėl fizinės galybės, bet dėl to, kad ji yra vienintelė mūsų laisvės ir teisės globėja.

Su lietuviška žeme susijusi lietuviškosios žemės istorija. Lietuvos Istorija aušrininkams buvo šaltinis, iš kurio jie prikėlė tautą laisvei. Mums ji turėtų būti tautinio sąmoningumo ir stiprybės šaltinis, ir kaip toks privalėtų būti lietuviškojo tremties gyvenimo pamate. Lietuvos Istorija yra lietuvių tautos istorinio pašaukimo sąmonė. Iš čia kyla jos dvasinis ryšys, virš laiko ir erdvės ribų, tarp emigrantų ir tremtinių. Lietuvos Istorija yra šaltinis, kuris niekada nepriūksta meilės gimtajai žemei, neišsižada savo praeities, savo tėvų ir protevių sukurto bendro likimo. Tuo būdu ji yra lietuviškojo gyvenimo Biblija ir nemirštanti lietuviška sąmonė. Kol lietuvis skaitys savo tautos istoriją, tol jis gyvens tautos džiaugsme ir varge - kas reiškia, bus sąmoningas savajai tautai.

(Pabaiga sekančiame numeryje)

=====
 Julija Švabaitė-Gylienė

 Ž U V Ė D R O S

Klykia jos, lyg šaukdamos rudens
 Plaukiančius namo tuščius laivus,
 Blykšta saulė pursluose vandens
 Juos lydėdama lig sekančio rudens.

Aš jaučiu, kaip dreba jų sparnai,
 Kaip mažytė daužosi širdis,
 Kai sustoję ties bangų kalmais,
 Semia saulę silstančiais sparnais...

Ak, jaučiu, širdie, ir tu daužais,
 Ir veltui gyveniman plakies,
 Kad pasaulio tau šitoj erdvej mažai,
 Kai išstirpsta čia saulėlydžio dažai...

*****

Drabužiai daro žmogų

Enrico Gacchetti

Aš esu buvęs keturiolika dienų bepročių ligoninėje - tačiau ne, ne - ne gydymuisi, aš restauravau vieną gražų "Kristaus Nukryžiuvimą" ant galinės sienos, kuri priklausė ligoninės koplyčiai. Ir laike tų dviejų savaitių aš gerėjaus daktarais ir ligoniais.

Tarp ligonių aš pažinau vieną, kuris buvo nuobodokas ir gudresnis, negu kiti. Pasivaikščiojimo metu su kitais mažiau pavojingais bepročiais jis niekuomet nesusilaikydavo neatėjęs prie koplyčios durų. Jis įkišdavo vidun galvą ir pasveikindavo mane draugiškai: "Labą dieną, meisteri!", sakydavo jis, mesdavo vieną kitą žvilgsnį, laikydamas galvą viduje, kojas lauke, neperžengdamas slenksčio, ir po to nueidavo.

Tik po trijų ar keturių dienų aš pasiryžau jį arčiau pažinti ir paklausiau: "Ar jūs domites tapyba?" - "Ne", atsakė jis mandagiai, "ne, aš įdomaujuosi jūsų drabužiais".

Aš priejau prie durų, kad galėčiau jį geriau pamatyti. Jis nenukreipė akių nuo manęs. Su degančiu susidomėjimu žvelgė į mano apsiaustą, kuris buvo trumpas ir suteptas dažais ir per liemenį suraukšlintas dideliu kaspinu. Šitas kaspinas jam padarė ypatingai didelį įspūdį. Jis parodė jį man pirštu ir pažodžiui paklausė: "Atleiskite, ar visi dailininkai turi tokių kaspinų?" Aš užginčinau ir paaiškinau, kad tai yra mano asmeniškasis pomėgis.

"O," ištarė jis, matomai, nuramintas. "Žinote, kad tai yra labai svarbu", pridėjo jis. "Drabužiai..." Ir jis vėl nutilo.

Kadangi aš gerai pažįstu pamišėlių psichologiją, tai supratau, kad šitas kalbos nutraukimas yra vienos rūšies baimingas gėdos jausmas, kuris jį sulaukė pareikšti savo mintis, todėl aš paskubejau jį padrąsinti, nes jei kas turi gerą idėją ir jos bijo, ji taip gali ir likti nepažinta. - "O sakykite tik, aš esu tikras, kad jūsų mintys yra įdomios". Ir aš pasitraukiau su juo į saulę, pasiūlydamas jam atsisešti šalia manęs ant suolo.

Tačiau jis liko vis dar netikras, ar aš esu vertas jo pasitikėjimo. Jis pažvelgė aplinkui, patylėjo dar momentą ir pagaliau tarė tyliau: "Aš esu labai pavojingas." Aš nudaviau labai nustebusį: "Iš tikrųjų? Kodėl?" - "Aš esu labai pavojingas", pakartojo ji. "Dėl to jie mane čia uždarė. Hm! - pagaliau jie turi tiesos. Toks žmogus, kaip aš, yra pavojus visuomenei. Ir

visuomenė nuteisė. Tai yra teisinga ir pigu."

Jis buvo puošnus žmogelis, su plike, dideliais žilais ūsais, mėlynomis akimis, trumpa buka nosimi ir mažomis rankomis su dešriniais pirštais. Jei ne jo dangiškai mėlynos - beveik juokingai mėlynos akys ir jo taip nudribusios rankos, aš palaikyčiau jį visai normaliu žmogumi.

Jis bandė dabar, matomai, vis dar nenugalėjęs paskutinės abejonės, pasikalbėjimą pasukti kita linkme, bandydamas persukti nuo vienos temos prie kitos, kas pamišėliui visuomet sunkiai įmanoma, ir tarė: "Žinote jūs, aš galėdavau seniau su laikyti saulės nusileidimą. Ar galiu aš jums papasakoti, kaip aš tėtai padarydavau?" Ir jo akys išmigo tiesiai į mano veidą, norėdamos rasti jose pritarimą savo svaičiojimams.

Tačiau aš nesileidau suklaudinamas ir mandagiai atsakiau: "Tai yra visai kita tema, kurią man vėliau galėsite papasakoti. Dabar jūs turite papasakoti savo mintis, liečiančias drabužius, tai įdomauja mane".

Tuo buvo pašalintas paskutinis nepasitikėjimas. Jis atsėdo su liūdna veido išraiška ir aiškino ištėtai: "Drabužiai yra nepaprastai svarbus dalykas, nepaprastai svarbus..."

Bet buvo matyti, kad retos mintys nesužadina jo centrinio smagenų taško, dėl to aš tariu kietai: "Tam aš netikiu. Netaisybe, kad drabužiai daro žmogų."

Tai paveikė jį akimirksniu. Žmogelis supyko. "Taip, jūs tuo netikite, kad drabužiai daro žmogų? Kas jums tai sakė? Visuomenė, senjore. Visuomenė kalba savęs pateisinimui. Tačiau tai yra melas. Žinote, jei žmogus prastai apsivilkęs, jis gali nustoti savo padėties ir tarnybos. Mano tėvas kaip tik dėl šios priežasties neteko savo tarnybos. Ar žinote jūs, kad puošnios kvailos galvos turi ką valgyti, tuo tarpu kaip apskurę genijai badauja? Ir jūs netikite, kad drabužiai daro žmogų!... Apsivilkite jūs generolu ir pamatysite, kad pirmas kareivis, kurį jūs sutiksite, atiduos jums pagarbą. Apsivilkite jūs vežiko drabužiais ir dešimties minučių nereikės - krovinsys stovės jums paruoštas. Apsivilkite jūs kunigu ir po vienos valandos jūs žinosite tiek daug paslapčių, kiek nesužinosite per dvidešimt metų.

Ar jūs norite atlikti pavyzdinį bandymą? Apsivilkite pavargėliu ir jūs pamatysite, kad iki vakaro turėsite gerą sumą pinigų. Jūs privalote tuo tikėti, nes aš kalbu iš patyrimo. Turėdamas trisdešimt penkis metus vieną tmintinę dieną gavau pirmą juodą kostiumą, pasiūtą pagal užsakymą. Pirmą sykį mano gyvenime pavyko išgyti visus reikalingus daiktus: skrybelę,

batus, marškinius, kaklaraikštį ir kostiumą.

Su pakeltu žvilgsniu atsistočiau prieš veidrodį. Man prikiusė pasaulis. Pavargėliai prašė išmaldos, vežikai siūlėsi pavežėti, moterys stebejo mane nuo galvos iki kojų. Ir čia aš sukūriau puikų planą. Aš nutariau įsitaisyti visą garderobą į vairių drabužių, įvairių - suprantate tai? Nuo togos iki policininko uniformos, nuo advokato rūbų iki frako, nuo vienuolio ansiausto iki darbo rūbo. Ir su tuo visu garderobu įsibrauti į visuomenę, sujaukti visus jos papročius, išlaužti visus seifus, peržengti visas ribas. Ir - tai man pavyko.

Kaip aš tai padariau? Paklauskite!

Vieną naktį aš apsililkau vagim ir ėjau su vagimis vogti. Ryte aš palikau nusikaltėlių gaują, apsililkau policininku ir suėmiau juos. Po to, kai aš juos uždariau, apsililkau advokatu ir gyniau juos, paskui apsililkau teisėju ir juos nuteisiau. Tai buvo pasitenkinimas! Visus aš apstačiau, visus!

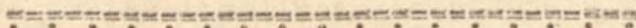
Ir ne tik žmones aš apgavau, sinjore, bet ir gyvulius. Taip, sinjore, gyvulius. Vieną sykį aš apsililkau tramdytoju, siauromis kelnėmis, - ir išengiau į liūto narvą. Ir jūs norite žinoti, kas įvyko? Nieko baisaus. Liūtai miegojo ramiai viename kampe. Ir susijaudinusi tramdytoja mulate pamilo mane. Ji taip pat palaikė mane tramdytoju. Bet nemanykite, kad aš tik mirtinguosius apgavau. Velnius ir angelus apstačiau ir tikiu, kad Dievas atleis man, kad ir jį, Visagali, apstačiau. Tikite jūs man?"

"O, taip, taip, iš tikrųjų".

"Bet jūs negalite įsivaizduoti, kaip aš tai padariau. Visai paprastai: aš apsililkau kaip dvasininkas, stovėjau prie mirštančio ir daviau jam išrišimą. Aš tariu jam: "Ego te absolvo" ir tikriausiai tas tiesiog į dangų įmovė.

Ir žinote, kada įvyko nelaimė? Tada, kai aš įsikalbėjau galįs mašinas apgauti. Vieną sykį apsirengiau lakunu ir įsimaščiau į jų būrį. Kol aš buvau tarp jų ėjo viskas gerai, jie laikė mane savo kolega. Bet kai aš norejau apstatyti lėktuvą, viskas griuvo. Mašina nenorejo skristi. Man atrodė, kad suskib pasaulis į gabalus ir tik per plauką aš išsilaikiau gyvas. Ir tada jie mane pagavo..."

Vertė X.

LTB Vokietijoje 1950 m. pradžioje

Rašo J. P. Kedys

Visai neabejotina, kad Australijoje gyvenančius lietuvius visų pirmiausia įdomauja visokios žinios iš mūsų kenčiančios tėvynės ir antroji eilė - iš Vokietijos, ypač iš lietuvių tremtinių gyvenimo, kuriais mes patys buvome, ir apskritai iš D.P. gyvenimo. Taigi, dirstelėkime bent trumpai, kaip atrodė LTB Vokietijoje 1950 metų pradžioje, t.y. sausio mėn. gale ir vasario pradžioje, kada šias eilutes rašančiam teko aplėisti kraštą.

Lietuvių skaičius Vokietijoje. Dėl didelio žmonių judėjimo bet kokią tikslią statistiką sunku sudaryti, tačiau mūsų tautiniai organai skaitė, kad šių metų pradžioje Vokietijoje buvo apie 10.000 lietuvių. Į šį skaičių neįeina daugelis Klaipėdos krašto ir Rytprūsių lietuvių, kurie niekad stovyklose nėra gyvenę ir apie save mūsų tautiniams organams jokių žinių nėra suteikę.

Iki balandžio mėn. iš Vokietijos bus vėl apie 1500 lietuvių emigravę, taigi, šiuo metu iš mūsų tremties organų suregistruotų tautiečių bus maždaug palikę virš 8.000. Tų pačių įstaigų manymu, iš tų 8.000 lietuvių liks apie 4.000 tokių, kurie dėl senatvės, nesveikatos ar kitų priežasčių išemigruoti negales ir turės likti Vokietijoje, tai yra, IRO terminu tariant, "kietasis branduolys".

Emigracija. Kaip matome, iš apie 55.000 UNRRA ir IRO žinioje buvusių lietuvių beliko apie 8.000, kurie taip pat kasdien tirpsta. Didžiausia mūsų tautiečių dalis pasirinko savo antrąją tėvynę USA, toliau eina Kanada su Australija ir Pietų Amerikos valstybes. Paskutiniu metu kažkodėl tremtiniai per daug nesiskubina su emigracija, vieną kitą mėnesį ar net pusmetį nutęsdami. Iš kitos pusės, IRO vykde spaudimą, kad kas be rimtos priežasties tuoj pat nesiregistruoja emigracijai net šalino iš globos. Čia vyko daug netikslumų, nes daugelis mūsų tautiečių laukė garantijų iš USA, o IRO, nesiskaitydama su su turimais įrodomaisiais dokumentais, siūlė skubiai emigruoti į Australiją arba šalino iš IRO globos. Antra vertus, ypač pabaltiečių tarpe emigracijos noras į Australiją praejusiu metų antroji pusė ypač sumažėjo. To sumažėjimo svarbiausios priežastys tektų paminėti šios. Visų pirma, australų dar-

bo ištaigos, skirstydamos emigrantus į darbus, mažai arba visai neatsižvelgia į asmens pasiruošimą dirbti ir į jo sveikatingumą; antra, labai atbaide gyvenimas palapinėse ir šeimų išskyrimas; trečia, nepaprastai biurokратиška keliavimo tvarka į Australiją: 1 mėn. sėdėti, kol sulauki australų gydytoją ir konsulą perėinamoji stovykloj, 1 mėn. laukti Italijoje laivo, 1 mėn. kelionės laive, viso 3 mėn. ir tai tik normaliu ir laimingu būdu, gi šiaip yra daug žmonių šioje procedūroje išbuvę 6-18 mėn!

Kaip atrodo šiandien D.P. stovyklos?

Dėl didelės emigracijos stovyklų gyventojai greitai mažėja, todėl D.P. stovyklos labai dažnai gaudinamos. Tas kraustymasis su "visu turtu" labai vargina žmones. Šių metų pradžioj to gaudinimo pasekmėj USA zonoj buvo likę šios didesnės lietuvių stovyklos: Schw. Gmuend, Kempten, Memmingen ir Muenchen ir, žinoma, po keliolika ar keliasdešimt išsimėčiusių po kitas stovyklas. Jei dar pridėti porą didesnių stovyklų britų zonoj ir pavieniai gyvenančių mažą skaičių prancūzų zonoj, tai ir bus viskas, kas yra likę.

Nuo vasario mėn. 1 d. IRO padidino maisto normas. Tai labai reikšmingas faktas D.P. naudai, tačiau gaila, kad tai įvyksta prieš pat likvidaciją. Iš dabartinės normos žmogus jau gali kukliai išsimaitinti.

Dėl stovyklų perkilnojimo ir emigracijos yra visi komitetai, o naujus sudaryti labai sunku, nes niekas nenori į komitetą įeiti, kadangi komitetų darbas neatlyginamas, kaip kad buvo UNRRA laikais: komitetai gaudavo cigaretes ir t.t. IRO ištaigų svarbesnems vietoms užimti, kaip medicinos skyriuje, emigraciniame ir t.t. samdomi vokiečiai tarnautojai, nes iš D.P. jau nėra.

Sumažėjus tautinių komitetų svoriui ir pablogėjus IRO tarnautojų sąžiningumui, pablogėjo ir visokiausių gerybių paskirstymas.

Bendrai, labai krenta į akis, ypač kai daugiau tremtinių susirenka į bažnyčią ar kokį susirinkimą, kad jau belikę daugumoj tik seniai ir invalidai, o jaunų žmonių mažai belikę.

Kultūrinė ir visuomeninė veikla. Kartu su emigracija visą laiką vyko ir įvairiausių kultūrinių ir visuomeninių institucijų likvidavimas arba jų centrų perkėlimas į USA. Šiuo metu kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo stovyklose maža tegalima pajusti. Per daug jau visi susirūpinę savo ateitimi ir emigracija. Knygų leidyklos, ansambliai ir kitoki kultūriniai rateliai ar-

ba jau susilikvidavę arba likviduojasi. Iš taip gausios mūsų tremties perijodinės ir kitokios spaudos spaustuveje spausdintas teišėjo šių metų pradžioj tik tremties lietuvių laikraštis "Lietuvis". Trumpai suglaudus galima pasakyti, kad be paskirų siauresnio masto kultūrinio gyvenimo pasirodymų nieko daugiau negalima pažymėti.

VLIKas ir LTB komitetas ir jų veikla. Abu šie vyriausieji lietuvių tremtinių politinio ir visokiausio gyvenimo organai dar tebeveikia, tačiau jų veikla didelė tremtinių dauguma 1949 ir šių metų pradžioj emė rodyti visišką nepasitikejimą.

VLIKas be savo pozityvaus darbo daug energijos ir laiko bergždžiai praleido visai, atrodo, aiškių klausimų sprendime, bediskutuodamas ir savo prestižą visuomenėj prarasdamas. Tarp kitų faktų, kurie palaužė VLIKo pasitikejimą visuomenėj, ypač lietuviams pasidare nesuprantama ir keista, kai VLIKas (jame vyraujanti partija) griežtai atsisakė priimti į savo tarpą Mažosios Lietuvos atstovą, nežiūrint, kad net pačių VLIKo narių tarpe toks vienos partijos nusistatymas sukėlė ilgus tuščius ginčus, paraližavo jo veiklą ir palaužė pasitikejimą tremtinių maseje. Nei Maž. Lietuvos Vyr. Tarybos protestai, nei daugelyje stovyklų susirinkimų metu visuomenės pareikšti protestai, nei Vokietijoje ir USA išeinančioje spaudoje pareikšta kritika tokiu VLIKo elgesiu jo nuo savo nusistatymo neatbaide ir Mažosios Lietuvos atstovavimo klausimas pasilikęs labai apgailėtinoj padėty.

Vyr. L.T. Bendruomenės Komitetas dėl emigracijos kas mėnuo keičia savo sudėtį ir savaime suprantama, kad tinkamai savo uždavinius atlikti negali. Ypač svarbus yra tautinio ryšinininko postas IRO vyr. būstinėje Bad Kissingene, tačiau ir čia sunku išvengti dažno keitimosi.

Bendrai, tenka pasakyti, kad mūsų aukštieji organai tiek netolimoj praeity tiek jau dabar permaža dėmesio kreipia santykiuose su vokiečiais ir ypač su naujosios vokiečių Vakarų Respublikos vyriausybe. Kai latvių ir kitų tautybių tremtinių organai ir pavieniai atstovai tik šiai Vakarų Respublikai susikūrus dare oficialius vizitus ir reiškė reikiamą dėmesį, tai mūsų organai tik paskutiniu metu susiprato. Tačiau tiek VLIKas tiek Vyr. LTB Komitetas turėjo suprasti, kad Vokietijoje visą laiką pasiliks gausi lietuvių bendruomenė, dargi labai svarbioje strateginėje vietoje tėvynės vadavimo darbe ir kad be vokiečių valdžios pritarimo ir gerų santykių su ja darbas gali būti paraližuotas.

Ateities perspektyvos. Daugeliui ne tik Vokietijoje gyvenančių tautiečių, bet ir jų giminėms, išsisklaidžiusiems po visą pasaulį kyla klausimas, kas bus su tais apie 4000 ar net daugiau žmonių, kurie negali išemigruoti. Tikslaus atsakymo į šį klausimą iki šiol nei IRO vadovybė, nei dabartiniai aukštieji komisarai, kurie pavaduoja karinę valdžią, dar nėra davę, nors jau yra pats laikas šį reikalą išrišti, nes birželio mėn. 30 d. IRO nutraukia savo veiklą ir globą (Red.: paskutinėmis žiniomis, IRO globa pratęsta iki 1951 m. kovo 31 d.). Nežiūrint to, įvairiausių pareiškimų ir siūlymų, kaip tą klausimą reiktų spręsti buvo nemaža. Iš tų visų pareiškimų galima spėti, jog visi tie, kurie yra darbingi, po birželio 30 d. turės apleisti stovyklas, bus įjungti į vokiečių ūkį ir turės savo darbu pelnyti duoną. Seniai, invalidai, ligoniai ir kitas nedarbingas elementas greičiausiai kaip ir iki šiol gyvens bendrose stovyklose ir bus vienokiu ar kitokiu būdu šelpiami. Kas tą šelpimo darbą turėtų nešti tai bene sunkiausias klausimas. Yra siūlymų visą šių tremtinių šalpa perleisti pasaulinems labdaros organizacijoms, kaip Tarpt. Raudonajam Kryžiui ar panašiai. Kiti siūlo, kad nedarbingus tremtinius turėtų globoti vokiečiai. Gi tretieji mano, kad šie tremtiniai turėtų būti globojami dabar prie UN'o įsteigto pabėgėlių komisarijato. Kaip ten bebūtų, bet pirmaisiais dviem atvejais tremtiniai reguliariai ir pakankamai kažin ar galėtų būti šelpiami. Bene geriausia būtų, kad tikrai tremtinius perimtų UN'o komisarijatas, o lėšas išrūpintų per UN'o biudžeto komisiją iš Sovietų Sąjungos ir Vokietijos, kaip tikrųjų kaltininkų, kad tremtinių problema iš viso šiandien egzistuoja pasaulyje.

Tai taip maždaug atrodo mūsų tautiečių gyvenimas, pilnas visokiausių vargų ir rūpesčių su visai netikru ir dar varginagesniu rytojumi. Po visą pasaulį išsisklaidžiusių ir kiek pasiturinčių lietuvių yra didžiausia pareiga Vokietijoje pasilikusius lietuvius visomis išgalėmis šelpiti ir jų vargus mažinti.

- Ilgiausia Australijos upė yra Murray 1609 mylios (2590km). Nylas 4000 mylių, Misisipė-Misurė 4502 - ilgiausia pasaulyje. Mūsų Nemunas 600 mylių.

- Aukščiausias kalnas Australijoje yra Kosciūško, Australijos Alpių kalnuose N.S.W. ir yra 7328 pedų aukščio (2200 m).

AUSTRALIJOS LIETUVIUI LEISTI BENDROVĖS ATSIŠAUKIMAS

Spaustuvės reikalu

AUSTRALIJOS LIETUVIUI LEISTI BENDROVĖ nusprendė užtraukti viešą paskolą lietuvių tarpe nuosavai spaustuvei įkurti.

Šis svarbus ir didelės reikšmės lietuvių kultūrai nutarimas padarytas nuodugniai apsvarsčius realią padetį ir galimybes įkurti nuosavą spaustuvę.

Netenka visai aiškinti, kokią nepaprastą svarbą turi nuosava spaustuvė lietuvių kultūrai. Ne tik "Australijos Lietuvis" ir kita periodinė lietuvių spauda Australijoje galeėtų būti spausdinama, bet - svarbiausia - nuosavoje spaustuveje galėtume žymiai pigiau išleisti lietuviškų knygų. Knygų šaltiniai iš užsienio išsenka ir jau netolimoj ateity naujų knygų gauti bus neįmanoma. JAV-bėse išleistos knygos, kurios Australijoje kainuoja 5-7 šil., ten kainuoja 2-3 dol. (18-27 šil.). Jau vien dėl kainos jos yra mums neprieinamos. Be to, beveik negalima gauti muitinės leidimą knygas iš JAV importuoti, nes visoks importas iš dolerinių kraštų labai varžomas. Išleidus knygas čia pat Australijoje mes galėtume mairais gauti ir kitur išleistas knygas ir perleisti tautiečiams Australijoje tokia kaina, kiek mums kainuoja išleidimas. Sąlygos, kurioms paskola užtraukiama, yra šios:

1. AUSTRALIJOS LIETUVIUI LEISTI BENDROVĖ užtraukia lietuvių tarpe paskolą lietuviškai spaustuvei įkurti.
2. Paskolos suma nėra iš anksto fiksuojama. Ji galutinai užfiksuojama baigus paskolos pasirašymą.
3. Paskolos pasirašymo laikas nustatomas iki 1950 m. liepos 1 d.
4. Už paskolą mokama 4% palūkanų, pradedant 1950 m. liepos 1 d. Palūkanos prirašomos kasmet prie pagrindinės skolos.
5. Paskola išperkama laike trijų metų lygiomis dalimis būrų traukimo būdu. Pirmas traukimas įvyksta 1951 m. lapkričio mėn., gi antras ir trečias 1952 ir 1953 m. lapkričio mėnesį.

Išėjusių tiražan paskolos lakštų numeriai skelbiami "Australijos Lietuvis".

Pastaba: Bendrovė turi teisę paskolą išpirkti ir anksčiau.

6. Kiekvienas asmuo, davęs paskolą, pasibaigus pasirašymo terminui, gauna atitinkamai sumai numeruotus paskolos lakštus, kuriais ALLB-vė patvirtina paskolos gavimą. Išperkant paskolą šie lakštai turi būti patiekti bendrovei gaunant pinigus (asmeniškai arba paštu).

Kiekvienas paskolos lakštas yra £1 vertės.

7. Paskolos lakštai yra vardiniai ir gali būti perleisti kitiems asmenim (tik lietuviams) perrašius B-ves knygoje.

8. Išėję į tiražą (ištraukti burtų keliu) paskolos lakštai apmokami laike šešių mėnesių nuo burtų traukimo dienos.

Pagal kreditoriaus nurodymą, pinigai gali būti -

a) išmokami grynais,

b) užskaitomi už AL prenumeratą,

c) užskaitomi už užsakomas knygas, arba

d) sunaudojami pagal kreditoriaus nurodymą kitiems tikslams.

9. Paskola garantuojama:

a) apdraudžiant draudimo įstaigoje pačią spaustuve,

b) turimu nekilnojamuoju ir kilnojamuoju turtu.

10. Paskola negali būti panaudota kitiems reikalams, kaip tik spaustuvei pirkti. Tuo atveju, jeigu spaustuve dėl kurių nors priežasčių negalėtų būti įsigyta, pinigai grąžinami jų davėjams B-ves lėšomis.

Pastaba: Šiuo pastaruoju atveju palūkanos nepriskaitomos.

Ne pašalpos ar aukų prašome, bet paskolos. Šelpti reikia silpną ar nedarbingą, gi AUSTRALIJOS LIETUVIUI LEISTI B-ve organizuota sveikais ūkiškais pagrindais, progresuojanti, dėl to jos veikla ne pašalpomis remiama.

Minėdami vienerių metų savo darbo sukaktį, mes davėme tvirtą pažadą nuosavą spaustuve įkurti. Savo pažadą tęsime. Jau išigijome nuosavas patalpas redakcijai, administracijai, atskiras patalpas spaustuvei ir kitoms būtinoms įstaigoms. Taigi, daugiau kaip puse kelio jau nueita. Belieka padaryti paskutinį žingsnį - įsigyti mašinas, ką mes ir padarysime bendromis jėgomis.

Lietuviškos knygos pirkime ir remime Australijos lietuviai iki šiol pirmavo pasaulio lietuvių šeimoje. Australijos lietuviai ir vel padarys didelį žingsnį pirmyn - palyginamai trumpiausiu laiku įsigys nuosavą kultūros židini - lietuvišką spaustuve.

Gauti pinigai laikinai pakvituojami "Australijos Lietuvy" vėliu, paskolos pasirašymą baigus, kiekvienas kreditorius gaus paskolos lakštus.

Minimalinė paskolos suma £1, tačiau, kas tik galite, skolinkite daugiau, žinoma, perdaug neapsunkidami savo reikalų.

Pinigus siūsti: Australijos Lietuvis Publishing Co.

35 Cator St., West Hindmarsh, ADELAIDE, S.A.

ALLB-ve

Rusintojas Kolcovas puola

Rašo P. Nuoskina

Šiandieninį Lietuvos žemės ūkį praktiškai tvarko iš Rusijos atgabentas "specialistas" drg. P. Kolcovas, kuris yra ir visų kolchozų viešpats. Š.m. kovo 22 d. "Tiesos" Nr. 70 jis paskelbė ilgą straipsnį, kuriame apgailestauja, kad į kolchozus suvaryti Lietuvos ūkininkai vis dar nesitvarko komunistų partijos jiems primestu rusiškuoju gyvenimo būdu.

Nešaukia susirinkimų. Kolchozų susirinkimai komunistinėje Rusijoje yra visos komunistinio darbo veiklos pamatas. Deja, Lietuvos žmonės čia neseka rusų pėdomis: jie vengia tokius susirinkimus šaukti, o taip pat ir į sušauktuosius atsisako eiti. Daugelyje kolchozų, kaip nurodo drg. Kolcovas, neateina nė du trečdaliai narių. Be to, jeigu ir sueina - nekalba partiniais reikalais, nesidomi "politgramata". Taip viename Kauno apskrities kolchoze žmonės nė nežinoję, kad toks susirinkimas būsiąs šaukiamas. "Gegužės pirmosios" kolchoze iš 69 narių atvykę tik 35. Blogiau dar buvę Utenos apskr. Indro kolchoze, kur kolchozo narių susirinkimas buvęs du kartu atidėtas, nes nė vienu atveju nesusirinkę pakankamai narių. Analoginių reiškinį esą visoje eilėje apskričių.

Nesidomi, apie ką kalbama. Daugelyje kolchozų, tiesa, kad ir nėbe vargų, žmonės suvaromi į susirinkimus. Juose patiekiamos kolchozų metinės veiklos apyskaitos. Visi tie daviniai ir skaičiai, komunistų partijos dar persunkti "politgramata", žmonėms nemieli ir jie visiškai jais nesidomi. Kolcovas nurodo ir vieną iš daugelio pavyzdį. "Antai, Rietavo apskrities žemės ūkio skyriaus darbuotojai, neišanalizavę ataskaitų, be jokių pastabų patvirtino dešimt kolūkio ataskaitų". Nepaprastai nepatenkinamai tokias ataskaitas svarstą Trakų, Kaišiadorių, Pagėgių, Klaipėdos, Kalvarijos, Jurbarko, Marijampolės, Rietavo, Švenčionių, Tauragės darbuotojai. Širvintuose tas darbas esąs dar nė nepradėtas.

Kaltina buožes. "Ministras" Kolcovas neieško kaltininkų rusų atejųnų tarpe, kurie praktiškai veda visus kolchozų reikalus ir Lietuvos žmonėms nieko kita nelieka, kaip tik priimti visas dešimtis jų paruoštų apyskaitų be diskusijų. Kolcovui nerūpi, kad kolchozų sistema individualistui lietuviui svetima ir jis jos niekada nuoširdžiai nepriims. Nors Kolcovas gerai žino, kad kolchozai Lietuvoje įkurti tik didžiausiai komunistų jėgai ir terorui (deportacijos) spaudžiant, vis dėlto jis

ieško kaltininkų ne burliokų, o "buožių" tarpe. Jis liepia partiečiams atkreipti ir "paaštrinti budrumą" buožių elementų reikalu, kurie "kai kur pralindę į kolūkius galės meginti diskredituoti susirinkimo akyse kolūkinei santvarkai atsidavusius kolūkių vadovus, siekdami neprileisti jų vadovauti kolūkiams, siekdami patys prasiskverbti į kolūkių valdybas, revizijos komisijas. Vietiniai organai turi padėti kolūkiečiams demaskuoti visas klasinių priešų pinkles, siekti, kad ataskaitiniai -rinkiminiai susirinkimai būtų priemone kolūkiams apvalyti nuo klasiniu atžvilgiu svetimų elementų, priemone sustiprinti vadovavimą kolūkiams."

Kalti už pagalbą seneliams. Iš Kolcovo rašinio matyti, kad kai kuriuose kolchozuose jų nariai stengiasi padėti seneliams, ligonims, invalidams, kurie, pagal tarybinę santvarką, yra pasmerkti mirčiai, nes jokio socialinio aprūpinimo negauna. Jie atiduodami į prieglaudą, kur jie tuojau "užbaigia" savo dienas, nesgi čia veikia dėsnis "kas nedirba, tas nevalgo". Kolcovui labai nepatinka, kai Lietuvos žmonės iš kolchozų pajamų sušelpia savo senus tėvus ar invalidus. Ruso galvoje negali sutilpti ši nekomunistiška geradarystė: "Tokias pat klaidas kai kurie kolūkiai prileidžia išskirdami fondus padėti invalidams, seneliams, laikinai netekusiems nedarbingumo..." Tokius "nukrypimus" Kolcovas liepia tuojau "ištaisyti".

Vokiečių bendruomenė Pietų Australijoje

Rašo L. Pilipavičius

Čia norima paliesti į šiaurę nuo Adelaidės Barossa Valley (slėny) gyvenančią vokiečių tautinę grupę. Tai daroma norint parodyti tautiečiams, kiek ši minėta grupė, būdama čionai, lygiai kaip ir mes, svetimos kultūros ir kalbos įtakoje per savo daugiau kaip 100 metų gyvenimą Australijoje išlaikė savo tautiškumą ir kas buvo tie veiksniai, kurie padėjo jį išlaikyti, ir antra, patiekti grynai informacines žinias labiausia tiems tautiečiams, kurie, gal būt, gyvena ar kada nors apsigyvens Barossa Valley.

Jau 1838 metais maža grupė vokiečių atvyko į Pietų Australiją. Vėlesniais metais atvyko dar 500 vokiečių, o jau 1881 metais Pietų Australijoje vokiečių imigrantų skaičius siekė apie 20.000. Iškeliavimo iš Vokietijos motyvas buvęs religinis persekiojimas.

Atvykusieji daugumoje apsigyveno Barossa Valley, kuris yra 50 mylių atstu į šiaurę nuo Adelaidės ir yra pagarsėjęs savo vynuogynais. 60% Pietų Australijos vynuogių produkcijos šiuo metu kyla kaip tik iš Barossa Valley. 22.000 akry (8800 ha) vynuogėmis apšodinta žemė vertinama daugiau negu 1 milijoną svarų sterlingų.

XIX amžiuje atvykę vokiečiai šioje srityje apsigyveno kompaktiniai, sudarydami kaip ir miniatiūrinę Vokietiją. Tada tai įvykdyti jiems niekas netrukde. Savo įgytą žemę (vynuogynus) nei atvykusieji, nei vėliau jų vaikų vaikai niekam nepardavinėjo. Be to, tėvo užsiėmimą ar amatą perimdavo sūnus ir t.t. kaip tai buvo anksčiau įprasta Vokietijoje. Šalia šios tradicijos, atvykusieji puoselėjo savuosius, nemažiau gal reikšmingus tautiniam atsparumui išlaikyti, ipročius. Jiems taip pat teko pirmasis sunkus pionieriškas darbas statant namus ir paruošiant žemę vynuogynams. Pažymėtina, kad ir namai buvo statomi, ir baldai dirbami vokiečių stiliuje, be vietinės įtakos.

Laikui bėgant, atvykusieji tapo pasiturinčiais žmonėmis, tuo pačiu užtikrindami tvirtą ekonominę ateitį savo vaikams.

Atvykusieji buvo 90% liuterionių tikybos. Tad jie ir statė savąsias bažnyčias, vėliau virtusias miestelių centrais, kurių dabar priskaitoma ligi 36. Žinant, kad šie žmonės atvyko į Australiją dėl savos religijos išpažinimo Vokietijoje, ir atsimenant, kad liuterionizmas savo pradme yra vokiečių kilmės religija, turinti savyje vokiškumo elementų, nereikia stebėtis, kad pastorius (kunigas) jiems buvo įtakingas asmuo, su pasisekimu išlaikęs savo parapijiečiųuose vokiškumą. Bažnyčios buvo mišrios vedybos uždraustos. Šeimos namie kalbedavo vokiečių kalba, savo vaikus leisdavo į įsteigtas prie bažnyčių mokyklas, kur dalykai buvo dėstomi vokiečių kalba.

Tokiu būdu tik antroji ir trečioji karta pamažėl ėmė labiau bendrauti su australais ir net skaityti save daugiau australais negu vokiečiais. Ytin pažymėtinas faktas, kad mirus paskutiniam Vokietijoje gimusiam pastoriumi, australų įtaka ir anglų kalba jau laisvai rado derlingą dirvą šiuose žmonėse. Tačiau ir dabar kiekvienas jų suaugusiųjų kalba abi kalbas, bet jau 2/3 vaikų nebemoka savų tėvų kalbos. Vis labiau šie žmonės tolsta nuo vokiškumo, ir tik pavardės, kaip Stiller, Graue, Freytag ir kt. byloja apie jų kilmę.

Dabartinių metų anos kartos palikuonių, skaitančių save vokiečių kilmės australais, priskaitoma apie 26.000, t.y. 10% visų Pietų Australijos gyventojų, atmetus Adelaidės miestą. Prieauglis iš prieš 100 metų atvykusiųjų 20.000, aišku, yra ne-

naturalus. Šimtas metų padarė savo. Bet ir šimtą metų išlaikyti savo tautiškumą svetimųjų jūroje yra labai daug. Tai jiems padėjo šie veiksniai: bažnyčia, kalba, papročiai ir kompaktinis išsikurdinimas. Tautinių organizacijų ir spaudos, kaip mes juos dabar turime, ano meto vokiečiai nežinojo.

(Pasinaudota medžiaga iš Sydnejaus žurnalo "Pix", "The Great Encyclopedia of universal knowledge" ir kt.).

Juozas Almis Jūragis

V Ė J U I P U Č I A N T

Vėjui pučiant tavo kasos
Prisiliečia veido mano,
Mūsų jaunos dienos basos
Iš už metų atskardena.

Mus sugundė dienos kaime
Kada vyšnios baltos žydi -
Ir nejaučiant taip savaime
Širdys glaudžiai susilydė.

O kai sirpo žemės vaisiai
Ir prinokę buvo sodai,
Ištarem - kartu mes eisim
Džiaugsmui ir vargams vienodai.

Žalio diemedžio šakelėj
Burtas buvo mums žadetas:
Apgaulingas žemės kelias,
Šaltos, tolimos pasvietės...

Bet jėgų vis mums užteko
Savo laimės turtą ginant -
Nepraradę esam nieko
Iš pavasario auksinio.

HOW TO LIGHT A FIRE

From "Novel Notes" by
Jerome Jerome

Ethelbertha was very young when we started housekeeping (Our first butcher very nearly lost her custom, I remember, once and forever by calling her "Missie", and giving her a message to take to her mother. She

arrived home in tears. She said that perhaps she wasn't fit to be anybody's wife, but she did not see why she should be told so by the tradespeople.) She was naturally somewhat inexperienced in domestic affairs, and, feeling this keenly, was grateful to anyone who would give her useful hints and advice. When Mac Shaugnassy came along he seemed, in her eyes, a sort of glorified Mrs. Beeton. He knew everything wanted to be known inside a house, from the scientific method of peeling a potato to the cure of spasms in cats, and Ethelbertha would sit

PRETTY TOUGH

Guest: "This is a very small mutton chop you have given me, waiter."

Waiter: "Yes, sir; but you will find it will take you a long time to eat it."

Prėtty tough (priti taf) - ypatingai kietas
mutton chop - avienos kotletas

waiter - kelneris

it will take you - bus reikalinga (daug laiko)
to eat, ate, eaten - valgyti

at his feet, figuratively speaking, and gain enough information in one evening to make the house unlivable in for a month.

He told her how fires ought to be laid. He said that the way fires were usually laid in this country was contrary to all laws of nature, and he showed her the thing was done in Crim Tartary, or some such place, where the science of laying fires is alone properly understood. He proved to her that an immense saving in time and labor, to say nothing of coal, could be effected by the adoption of the Crim Tartary system, and he taught it to her then and there, and she went straight downstairs and explained it to the girl.

Amenda, our then "general", was an extremely stolid young person, and in some respects, a model servant. She never argued. She never seemed to have any notions of her own whatever. She accepted our ideas without comment, and carried them out with such pedantic precision and such evident absence of all feeling of responsibility concerning the result as to surround our home legislation with quite a military atmosphere.

On the present occasion she stood quitly by while the Mac Shaughnassy method of fire-laying was expounded to her. When Ethelbertha had finished she simply said: "You want me to lay fires like that?"

"Yes, Amenda, we'll always have fires laid like that in the future, if you please."

"All right, Mum," replied Amenda, with perfect unconcern, and there the matter ended for that evening.

On coming downstairs the next morning we found the breakfast table spread very nicely, but there was no breakfast. We waited. Ten minutes went by - a quarter of an hour - twenty minutes. Then Ethelbertha rang the bell. In response Amenda presented herself, calm and respectful.

"Do you know that the proper time for breakfast is half past eight, Amenda?"

"Yes'm."

"And do you know that it's now nearly nine?"

"Yes'm."

"Well, isn't breakfast ready?"

"No, Mum."

"Will it ever be ready?"

"Well, Mum," replied Amenda, in a tone of genial frankness, "to tell the truth, I don't think it ever will."

"What's the reason? Won't the fire light?"

"Oh yes, it lights all right."

"Well, then, why can't you cook the breakfast?"

"Because before you can turn yourself round it goes out again."

Amenda never volunteered statements. She answered the question put to her and then stopped dead. I called downstairs to her on one occasion, before I understood her peculiarities, to ask her if she knew the time. She replied: "Yes, sir", and disappeared into the kitchen. At the end of thirty seconds or so, I called down again. "I asked you, Amenda," I said reproachfully, "to tell me about ten minutes ago."

"Oh, did you," she called back pleasantly. "I beg your pardon. I thought you asked me if I knew it - it's half-past four"

Ethelbertha inquired - to return to our fire - if she had tried lighting it again.

"O yes, mum," answered the girl. "I've tried four times." Then she added cheerfully. "I'll try again if you like, Mum."

Amenda was the most willing servant we ever paid wages to.

Ethelbertha said she would step down and light the fire herself, and told Amenda to follow her and watch how she did it. I felt interested in the experiment, and followed also. Ethelbertha tucked up her frock and set to work. Amenda and I stood around and looked on.

At the end of half an hour Ethelbertha retired from the contest, hot, dirty, and a trifle irritable. The fireplace retained the same cold, cynical expression with which it had greeted our entrance.

Then I tried. I honestly tried my best. I was eager and anxious to succeed. For one reason, I wanted my breakfast. For another, I wanted to be able to say that I had done the thing. It seemed to me that for any human being to light a fire, laid as that fire was laid, would be a feat to be proud of! To light a fire even under ordinary circumstances is not too easy a task: to do so, handicapped by Mac Shaughnassy's rules, would, I felt sure be an achievement pleasant to look back upon. My idea, had I succeeded, would have been to go round the neighbourhood and brag about it.

However, I did not succeed. I lit various other things, including the kitchen carpet and the cat, who would come sniffing about, but the materials within the stove appeared to be fire-proof.

(To be continued)

EXPLANATIONS - PAAIŠKINIMAI

Pastaba: Žodžių tarimas skliausteliuose duotas tik orientacijai. Kiekvienu atveju nežinomo žodžio ištarimą geriausia klausti australų.
Netaisyklingų veiksmažodžių duodamos trys pagrindinės formos: bendratis (to go), būtasis laikas (went) ir būtojo laiko dalyvis (gone).

to light - uždegti, užkurti (ugni)
 fire - ugnis
 Ethelbertha - moteriškas vardas
 to starte - pradėti
 housekeeping (hauskyping) - šeimininkavimas, namų ruošia
 butcher (batšer) - mesininkas
 lose, lost, lost (lūz, lost) - nustoti, netekti
 custom (kastem) - klientūra
 once and forever - kartą ir ant visados
 Missie - mažiukas nuo "Miss"
 message (mesidž) - pranešimas, žinia
 arrive (eraij) - parvykti, pareiti
 in tears - ašarodama, ašarose
 she wasn't fit - ji nebuvo tinkama
 perhaps - gal būt
 tradespeople (treidspypl) - prekybininkai
 naturally (netšureli) - tikrai, ištikrųjų
 inexperienced - nepatyręs (usi)
 domestic - namų
 affair - reikalas
 feel, felt, felt - jausti
 keenly - aštriai
 gratefull - dekingas
 useful (juzful) - naudingas
 hint - nurodymas, pastebėjimas
 advice (edvais) - nurodymas
 came along - atvyko
 seem - atrodyti, pasirodyti
 sort - rūšis
 glorified (glorifaid) - garbingas
 know, knew, known - žinoti
 inside (insaid) - viduje
 scientific - mokslinis
 method - metodas, būdas

- to peel (pyl) - lupti odą, skusti (bulves)
 potato - bulvė
 cure (kjur) - gydymas
 spasm (spezm) - mėšlungis
 to sit, sat, sat - sėdėti
 foot, feet - pėda, pėdos
 figuratively (figjuretivy) - vaizdingai, metaforiškai
 to speak, spoke, spoken - kalbėti
 gain - pelnyti, laimėti
 enough (inaf) - pakankamai
 unlivable (anlivebl) - netinkamas gyvenimui
 how fires ought to be laid - kaip turėtų būti dedamos malkos
 (į krosnį)
 lay a fire - dėti malkų į krosnį
 usually - paprastai
 contrary - priešinga
 law - įstatymas
 laws of nature (lōs of neitše) - gamtos įstatymai
 to show - parodyti
 how the thing was done - kaip tai buvo daroma
 science (saiens) - mokslas
 properly - tikrai, teisingai (šuprastas)
 to prove (prūv) - įrodyti, išdestyti
 immense =very big - milžiniškas, labai didelis
 saving - sutaupymas
 to effect - įvykdyti
 (Atkreipiame dėmesį į du panašiai skambančius žodžius:
 effect - įvykdyti ir affect - padaryti įspūdį)
 adoption (adopšen) - priėmimas, taip pat: išsūnijimas
 to teach, taught, taught (tyč, tot) - mokyti
 straight - tiesiai
 downstairs (daunsteiz) - žemyn
 explain - aiškinti
 extremly - kraštutiniai
 stolid - bukaprotiškas, kvailas
 respect - atžvilgis
 model - pavyzdinis
 servant - tarnas
 argue (āgju) - ginčytis
 notion (nošn) - supratimas
 own (aun) - nuosavas
 whatever - koks bebūtų

to accept - priimti
 comment - komentaras
 to carry out - įvykdyti
 pedantic - pedantiškas
 precision (presizn) - preciziškumas, smulkmeniškumas
 evident - aiškus, matomas
 absence - nebuvimas
 responsibility - atsakingumas
 concerning - kas dėl, kas liečia (rezultatus)
 result (rizalt) - rezultatas
 surround - apsupti, apsiausti
 legislation (leđžisleišn) - įstatimdavystė
 military - karė, kariškas
 atmosphere - atmosfera
 present - dabartinis
 occasion (okeižn) - atsitikimas
 quitly - visiškai
 expound - išdėstyti, išaiškinti
 unconcern - abejingumas
 matter - dalykas, reikalas
 to find, found, found - rasti
 breakfast - pusryčiai
 spread, spread, spread - apdengti (stalą); išplėsti, paskleis-
 ti
 nicely - puikiai
 to go by - praeiti
 quarter (kvoter) - ketvirtis
 to ring the bell (rang, rung) - paskambinti
 response - atsakymas
 to present oneself - prisistatyti
 calm - ramus
 respectful - pagarbus, su pagarba
 proper - tikras
 Yes'm = yes, Madam
 ready - gatavas, paruoštas
 ever - kada nors, apskritai (ar bus paruošti)
 genial - malonus, meilus
 frankness - nuoširdumas
 truth - teisybė, tiesa
 reason - priežastis
 cook - virti
 a fire goes out - ugnis užgesta

- volunteer - savanoriškai pasisiūlyti patarnauti
 statement (steitmint) - pranešimas
 she answered the question put to her - ji atsakė į jai patiek-
 tą klausimą
 peculiarity (pikju:liaeriti) - ypatybė, savybė
 disappear - išnykti
 reproachfully - priekaištingai
 pleasantly - maloniai
 I beg your pardon - atsiprašau, prašau atleisti, dovanoti
 inquire (inkvair) - klausti, teirautis
 to try - bandyti, mėginti
 add - pridėti
 cheerfully - nuoširdžiai
 willing - klusnus
 wages - atlyginimas, alga
 to watch - sekti, stebėti
 interested - susidomavęs
 tuck up (tak ap) - paraityti (rankoves), pasikaišyti (sijoną)
 frock - sijonas
 retire (ritair) - pasitraukti
 contest - ginčas
 dirty - purvinas
 trifle (traifl) - mažmožis
 irritable - jautrus, dirglus; lengvai suerzinamas
 fireplace (fairpleis) - ugniavietė
 retain - likti, pasilikti
 cynical - ciniškas
 expression (exprešn) - išraiška, išsireiškimas
 greet - sveikinti (greeting - sveikinimas)
 entrance - įėjimas
 honesty garbingai, sąžiningai
 eager (yger) - stropus, uolus, godus
 anxious (engšes) - baimingas, susirūpinęs
 to seem - atrodyti
 human being - žmogiška būtybė
 feat - žavus dalykas
 to be proud - didžiuotis
 ordinary - paprastas
 circumstance - aplinkybė
 task - uždavinys
 to be handicaped - pradėti darbą kokiose nors nepalankiose
 aplinkybėse

rule (rūl) - tvarka, taisyklė, nuostatas
 achievement (ečyvmint) - zygdarbis
 had I succeeded - jeigu man pavyktų
 neighbourhood - kaimynai
 brag - girti
 light, lit, lit - uždegti, užžiebt
 including - įskaitant
 carpet ((kəpīt) - kilimas, patiesalas
 sniff - uostyti
 appeare - pasirodyti
 fire-proof - atsparus ugniai

AUSTRALIA NOT MISSING BEST D.P.'s

Melbourne, May 7.

He could not agree that Australia was missing the best displaced persons as migrants, the Minister for Immigration (Mr. Holt) said today.

Mr. Holt was replying to a statement in Sydney at the week end by a former IRO official, Miss Estelle Ross, who claimed that our immigration scheme called "for brawn, not brains."

"Our selection officers in Europe are choosing persons who we believe are likely to be the best suited and most useful to Australia," Mr. Holt said.

"For that reason we like to get the younger age groups. We like to get people capable of doing heavy physical work, and we like to get a comparatively high proportion of effective workers in the family groups selected."

Owing to language difficulties and differing professional standarts, it would in many instances take a long time for Europeans with these qualifications to reach standarts acceptable to professional organisations in Australia.

However, there was provision for bringing in people with special technical and scientific knowledge under a scheme for the Division of Industrial Development.

W o r d s

to miss - netekti, nustoti
 to agree - sutikti, prisijungti, prisideti
 reply - atsakyti
 statement - pareiškimas, pranešimas

AUSTRALIJOJOS LIETUVIS

- 31 -

1950 m. gegužės 15 d.

former - buvęs
 claim - pretenzija, reikalavimas
 brawn - šerniena
 brain - smegenys; protas
     "for brawn, not brains" - galima būtų pasakyti: ne
     grietinėle, bet išrūgas)
 to choose - rinkti, parinkti
 be suited - būti pritaikytam
 capable - galys
 heavy fisical work - sunkus fizinis darbas
 comparatively - palyginamai
 high proportion (hai proporšn) - didelė dalis, proporcija
 effective - efektingas, tikras
 difficulty - sunkumas
 differing - įvairumas
 to reach - pasiekti
 acceptable - priimtinas
 provision - reikalavimas (sutarties, įstatymo statomas)

LABOR SEEKS PRICES REFERENDUM

Canberra, May 8.

The Labor Party will ask the Federal Government to hold a referendum seeking Federal control of prices.

The Federal executive of the party decided today to seek a referendum on the ground that control by individual States had been a failure.

W o r d s

Seek - ieškoti (čia: reikalauti)
 Labor - darbiečiai, Darbo Partija
 price (prais) - kaina
 referendum - atsiklausimas, referendumas
 ask - prašyti, reikalauti, klausti
 hold, held, held - čia: įvykdyti
 executive (igzekjutiv) - vykdomoji valdžia (partijos, valstybės)
 decide - nuspręsti
 on the ground - pagrindu..., motyvuojant
 failure - nesėkmė

C O N V E R S A T I O N

Pasikalbėjimas

A nice day, isn't it, Mr. Scott?

nice - puikus, gražus

isn't = is not - ar ne tiesa (priežodis)

Yes, Mr. Swift, but very hot. It is 86 degrees in the shade.

hot - karšta

degree (digri) - laipsnis

shade (šeid) - pavėsis

(86 laipsniai Fahrenheito = 30 laipsnių Celsijaus)

Let us take a taxi and drive to Hyde Park.

Let us take - paimkime

Hyde Park (haid pāk) - parkas vakar. Londone

All right. Hallo, taxi! Drive us a little way into Hyde Park.

all right (ol rait) - sutinku, tvarkoj

a little way - galiuką (kelio)

into - į

I am already taken. But there is a stand over there.

already taken - jau užsakiau

stand - auto sustojimo vieta

over there - tenai

Take us to Hyde Park. Make haste, please.

Take us - nugabenk mus

haste (heist) - skuba; paskubėti, skubėti

make haste - važiuokite greitai

Here on our right are Mr. and Mrs. Parker. We'll raise our hats.

we'll = we will

to raise (reis) - pakelti

Don't the Parkers live just opposite you?

just (džast) - kaip tik

opposite (opozit) - priešais

AUSTRALIJOS LIETUVIS

- 33 -

1950 m. gegužės 15 d.

Yes, they are very nice people and we are good friends.

people (pypl) - žmonės
friend (frend) - draugas

What monument is this?

monument (monjument) - paminklas

It is Albert Memorial, erected to the memory of Prince Albert the consort of Queen Victoria King George's great grandmother.

Albert memorial (elbert memoriel) - Alberto paminklas
to erect (irekt) - pastatyti
memory - atminimas
consort - vyras
queen (kvyn) - karalienė
grandmother - senelė
great grandmother - prosenelė

When did she die?

On January 22nd, 1901. She was 82 years old.

The music here is very nice. Are there open-air concerts every day?

open - atviras; atidaryti
open-air - atvirame ore
concert (konset) - koncertas

No, only on Sundays.

Let us sit down on a bench for half an hour and watch the passers-by.

to sit, sat, sat (sit, set) - sėstis
to sit down - atsisėsti
bench - suolas
to watch - stebėti
passer-by - praeivis

I agree. Cabman, stop, please.

Cabman - šoferis, vežėjas

What is the fare?

fare (fē) - mokestis už atvežimą

Two shillings and eight pence.

There you are; you may keep the change.

change (čendž) - graža, smulkūs pinigai

AUSTRALIJOS LIETUVIS - 34 - 1950 m. gegužės 15 d.

A G E N T L E R E P L Y

Smith was walking idly along the street, when he saw his friend Jones with an umbrella. He gently slapped him on the back and said, jokingly: "Halloo! Give me that umbrella!"

When the man turned and Smith saw his face he realized that he was an utter stranger. Naturally, he was seriously embarrassed. But the other man appeared even more surprised, and immediately handed over the umbrella. "I beg your pardon," he said in a very friendly tone, "I didn't know it belonged to you."

W o r d s

gentle (džentl) - mandagus, malonus
 smith - kalvis
 Smith - dažna anglių pavardė
 to walk (uōk) - vaikštinėti
 idle (aidl) - be darbo, tinginiaudamas
 along - išilgai
 street (stryt) - gatvė
 to see, saw, seen (sy, sō, syn) - matyti, pamatyti
 umbrella (ambrela) - lietsargis
 to slap-suduoti (atviru delnu)
 back - nugara
 joking (džouking) - juokaudamas
 halloo (helou) - alio
 to turn - apsisukti
 face (feis) - veidas
 realize (rielais) - įsitikinti, pastebėti
 utter (ate) - visiškai
 stranger (streindžer) - svetimas, nepažįstamas

T H E P R E S E N T S

"Which do you love best, papa or mama?"
 "I can tell you better next week after my birthday".

Present - dovana
 birthday - gimimo diena

"BALSAVO" 99,88%

Tarybinė spauda jau paskelbė smulkmeniškus rinkimų į TSRS aukščiausiąją tarybą duomenis, jų tarpe ir Lietuvos. Pagal bolševikų statistiką, Lietuvoje buvo surašyta 1.599.438 rinkėjai, iš kurių balsavimuose dalyvavo 1.597.561, arba 99,88%. Vis dėlto iš 16-os sovietų respublikų Lietuva užėmė tik priešpaskutinę vietą. Dar mažiau, kaip Lietuvoje, balsavo Estijos TSR - 99,82%. Kaip žinome, šio balsavimo metu, kaip ir paprastai sovietuose, viešpatavo didžiausias teroras, deportacijos. Gyventojai prie urnų buvo varomi prievarta. Negalintiems atvykti urnos buvo atneštos į namus.

STATOMA GELEŽINKELIO STOTIS

Paskutiniojo karo metu Kauno geležinkelio stotis buvo visiškai sugriauta, sunaikinta. Daugiau kaip penkerius metus Kauno miestas neturėjo geležinkelio stoties. Pagaliau bolševikai praneša, kad pradėjo naujosios stoties statybą. Netoli stoties atstatomi ir "Lozanos" viešbučio rūmai.

NEATREMONTUOTA 800 PLŪGŲ.

"Tiesa" peikia Prienų apskrities vadovus, kurie nesirūpiną savo kolchozų reikalais. Seklų fondas čia esąs sudarytas tik 56%. Apskirtyje neatremontuota 800 plūgų, o pavasario seja esanti čia pat. Prieniečiai nesuvisuomeninę ir savo žemės ūkio inventoriaus, t.y. neatidavę jo kolchozų reikalams.

TRŪKSTA SIŪLŲ

"Kauno "Audimo" trikotažo fabrikas kelintą mėnesį žlugdo valstybinius planus. Sausio ir vasario mėnesių gamybinis planas neįvykdytas. Grėšia rimtas pavojus, kad ir kovo mėn. gamybinis planas bus sužlugdytas. Įmonės vadovai neparūpina žaliavos. Štai beveik visą laiką 10 mašinų dėl siūlų ir špūlių

trūkumo nedarbo. Siuvimo cecho darbininkai negavo žaliavos ir neįvykdė savo išdirbio normų. Vyr. inžinierius drg. Sirotko su fabriko darbininkais nerengia gamybinių pasitarimų, nevadovauja kovai dėl gaminių puikios kokybės, dėl žaliavos taupymo".

(Tiesa, 50.III.22)

TRUMPOS ŽINIOS.

- P. Orlovas davė Lietuvos mokytojams visą eilę nurodymų "Tiesoje" kaip reikia pagal bolševikų partijos metodus dėstyti temą "Didysis Tarybų Sąjungos karas." Čia visur ypatingai turįs būti garbinamas Stalino vardas.

- Alkos muziejus Telšiuose tebeveikia, tačiau jo pobūdis yra pakeistas: jis paverstas "lietuvų liaudies kovų" muziejumi.

- 7 lengvos auto mašinos šiuo metu kursuoja Šiauliuose - tokią ypatingą naujieną praneša "Tiesa". Mašinos esančios rusiškos, "Pobiedos" tipo.

- Kauno apskrityje bolševikai sukūrė 140 kolchozų. Garliavos, Lapių, Raudondvario valsčiuose 85% visų ūkininkų jau kolchozuose.

- Raudondvario Mašinų-Traktorių stočiai vadovauja drg. Maksimovas.

- Prof. V. Mykolaitis - Putinas Tarybų Lietuvos dešimtmečio proga parašė naują poemą, vardu "Kantata Tarybų Lietuvos dešimtmečiui."

- Lietuvos TŠR netrukus išėina iš spaudos naujas laikraštis vaikams vardu "Žvaigždutė", kuriame bendradarbiaus M. Mackevičius-Nord, Liūnė Janušytė, V. Mieželaitis, A. Matutis, V. Valsiūnienė. Kaip žinome, tokiu pavadinimu Nepr. Lietuvoje ilgus metus buvo leidžiamas Angelo Sargo Dr.ijos laikraštis.

- Lietuvos popieriaus fabrikas Petrašiūnuose neseniai pradėjo gaminti geriausios rūšies kreidinių popierių iliustracijoms. Beveik visas jo kiekis bus išvežtas į Rusiją, kitas naudojamas vietos komunistų propagandiniam leidiniam.

- TSRS aukščiausios tarybos prezidiumas apdovanojo kai kurias Lietuvos gausiavaikes motinas ordinais ir atitinkamais raštais. Ypatingai buvusi pagerbta daugiavaikė Lietuvos motina Eudokija Samuilova iš Rokiškio apskrities.

- Jau kuris laikas Maskvos valstybiniame universitete studijuoja keliolika lietuvių studentų. Į ten buvo pasiųsti išmėginti komunistai, labiausia patikimi partijai. Iš istorijos - filos.f-to išsiųsti: Paleckytė, Bulota, Lisauskaitė; iš fizikos - matem.f-to: Lepėškevičius ir Klinga; ekonomijos - Šustavičius.

I VOKIEČIŲ ŪKI.

Lietuvių ir kitų tautybių britų zonoje jungimas į vokiečių ūkį vykdomas. Pagal britų davinį, gegužės mėnesį tas įjungimas turės būti baigtas. Tuo tarpu įjungiamos Pinnebergo, Eutino, Geesthachto, Neustadto ir Luebecko stovyklų DP. Nors ka-

rinė valdžia ir išsako tremtinius apgyvendinti žmoniškose, atremtuotose patalpose, tačiau praktiškai DP gauna pačias blogiausias patalpas. Eutene geresnieji stovyklos blokai atiduoti vokiečiams, blogieji DP. Tremtiniai sukišami po 3 - 4 šeimas į kambarį. Vokiečių butų įstaigos vienam DP jokia būdu nesutinka duoti daugiau kaip 4 kv. metrus grindų ploto. Administracinis aparatas daugiausia bus sudarytas iš vokiečių. Iš visų britų zonos vietų ateina žinios, kad vokiečiai labai skriaudžia DP ir šie šaukiasi pagalbos.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ KOLONIJA šiuo metu siekia apie 40.000 gyventojų. Čia leidžiami šie laikraščiai: savaitraštis "Žinios", redaguojamas Simo Bakšio, "Mūsų Lietuva", redaguojama kun. Ragžinsko, paskutiniu laiku išėjo "Yla", mėnesinis "Mūsų Lietuvos" priedas. Be šių trijų, žinomas poetas Klemensas Jūra išleido jumoro laikraštį "Garnį".

KAIP KUR REMIAMA LIETUVIŲ TAUTOS KOVA UŽ LAISVĘ.

Šių metų Vasario 16 dienos minėjimo metu Clevelende (J.A.V) buvo surinkta 737 doleriai Lietuvos bylos vedimo fondui. Bostone tam pačiam reikalui surinkta 1.176 doleriai.

PUOLA LIETUVIUS

Žinomas vokiečių laikraštis "Christ und Welt" viename savo straipsnyje užpuola Mažosios Lietuvos lietuvius, kaltindamas juos sukurusius "Prūsų Lietuvos Komitetą", kurios tikslas esą prijungti dalį Rytprusių prie Lietuvos valstybės teritorijos.

RŪPINASI BELGIJOS LIETUVIAIS.

Belgijos DP problema išgarsėjo visame pasaulyje. Ja jau senai domisi ir mūsų politinės institucijos, darydamos viską, kad jų emigracijos klausimas būtų palankiausiu būdu išspręstas. Šiuo reikalu VLIKas tebedaro atitinkamus žygius.

DARBO RŪPESČIAI KANADOJE

Kanadoje daug bedarbių. Darbą gauti ten ne taip jau lengva. Būdinga tam išliustracija tilpo "Nepriklausomoje Lietuvoje", pavadinta "Miškuose atsiranda darbo".

"Sąryšyje su gamybos padidiniu - Abitibi P. & P. Co. Ltd. Sault Ste Marie Division Regan Depot Ont. yra numaćiusi šį pavasarį, kol leis oro sąlygos, dar kirsti popiermalkių.

Cia galės rasti progą dirbti ne vienas ir bedarbių, patekusių į sunkesnes ekonomines apyستovas.

Pirmenybė - dirbusiems anksčiau Abitibi P. & P. Co. Ltd.

Dėl sniego dangos ir pavasarėjančio oro darbo sąlygos yra sunkesnės, kaip paprastai. Uždarbio vidurkis 8 dol. per dieną. Darbas gal tęsis iki balandžio 15 dienos.

Iš daugelio, darbo sėkmės laidas: palikus nuošaly kuo būta, (mūsų pabr. Red.) - čia būti tik miškakirčiu. Ir dar daug padės - jei būsi tylus, paprastas ir paklausysi seniau dirbančių praktiškų patarimų".

Darbo problema verčia ir lietuvius Kanadoje ieškoti būdų, kaip ją švelninti.

"Padidėjęs nedarbas krašte palietė ir lietuvius, susilpnindamas jų ekonominį pajėgumą.

Pradedant nuo pavasario, Kompanijos, valdžia ir privatūs asmenys darys kapitalo investicijas į įvairias statybas ir pramonę, ne kiek nemažesnes kaip 1949 m. Kas į tuos darbus pateks - dalinai priklausys ir nuo mūsų pačių organizuotumo.

Išėinant iš to, siūlyčiau centrinei Lietuvių Organizacijai neatidėliojant organizuoti Darbo įstaigą, kuri galėtų dalinai padėti išspręsti nedarbo klausimą.

Nuoširdi padėka priklauso seniems Kanados lietuviams, kurie daugeliui naujai atvykusiųjų padėjo surasti darbą, taip pat naujam, kuris surado savo draugui, bet vien tik tuo visas reikalas neišsprendžiamas".

Palyginkime šia prasme mūsų padėti Australijoje.

Cia ne darbininkas ieško darbo, bet - darbas ieško darbininko. Nors mes turime daug rūpesčio su butais (gal Kanadoje tas geriau), bet užtat nedarbo klausimas pas mus tuo tarpu neegzistuoja.

MEDŽIAGA APIE KLAIPĖDĄ

Klaipėdietis žurnalistas Ansas Lymantas, šiuo metu gyvenęs tremtyje, Britų zonoje, yra iš Lietuvos atsivežęs ir tremtyje papildomai surinkęs daug lituanistinės, ypatingai iliustracinės medžiagos apie Klaipėdos kraštą ir visą Mažąją Lietuvą.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS ADELAIDĖJE

Gegužės 7 dieną Šv. Kazimiero D-jos Adelaidės skyrius suruošė Motinos Dienos minėjimą. Minėjimą atidarė Skyriaus pirmininkas teis. Ploškštys, trumpai apžvelgęs lietuvių motinos kelių istorijos bėgyje bei jos uždavinius tremtyje.

Dr. Kun. P. Jatulis kalbėjo tema Moteris-motina, po jo sekė C. Petriko paskaita - Lietuvių motinos reikšmė mūsų tautai.

Po paskaitų jaunieji padeklamavo motinos garbei eilėraščių.

Apskritai. minėjimas buvo paruoštas rūpestingai ir gražiai.

"TALENTINGAS MUZIKAS PALIEKA AUSTRALIJA" - tokiu pavadinimu "Sunday Telegraph" V.7 d. (Sydney) idejo žinią apie tai, kad talentingas smuikininkas, lietuvis Stasys Gabriolavičius, gyvenęs South Melbourne, pasiryžęs išvykti iš Australijos į Ameriką tuoj pat, kaip tik bus galima, nes Profesinė Muzikų Sąjunga nepriima jo nariu ir jis negalys čia dirbti savo profesijoje.

Lietuvoje Stasys Gabriolavičius grojo Vilniaus Valstybiniam orkestre, vėliau, tremtyje, Drezdeno operos ir Drezdeno Philharmonijos orkestruose. Muzikos autoritetas Sir Bernhard Heinze, kuris klausė Gabriolavičių grojant, pripažino jo aukštas kvalifikacijas, deju, unijai tai visai nesvarbu.

Panašus reiškinys yra ir Adelaidėje. Atrodo, kad Australija, apvaldyta Unijų, iš viso negalinti progresuoti, nes netik muzikų, bet ir kitos unijos stato visokias kliūtis europiečiams specialistams tapti unijų nariais ir dirbti savose

profesijose.

ISISTEIGĖ ATEITININKŲ SENDRAUGIŲ SKYRIUS.

Adelaidėje įsisteigė ateitininkų sendraugių skyrius. Balandžio 30 dieną išrinkta valdyba ir revizijos komisija. Valdybos sąstatai: Pirmininkas - B. Plokštis, 36 Mills Tce, North Adelaide, S.A.; sekretorius - Dr. V. Kilikonis, 256 Torrens Road, Kilkenny, Adelaide, S.A.; išdininkas - C. Petrikas, 50 Gloucester St., Prospect, Adelaide, S.A.

C.

TALENTINGA JAUNA MENININKĖ.

Irena VILNONYTĖ, 10 metų amžiaus, turinti didelių muzikinių gabumų, pradeda studijas konservatorijoje, Sydnejuje. Sąlygas jai studijuoti sudarė Mrs. C. Margeson, vokiečių kilmes moteris, atvykusi iš Kanados į Australiją prieš 10 metų. Ji pastebėjo didelius Irenos gabumus ir priėmė ją gyventi pas save, nes jos tėvai turi gyvento Gretos stovykloje.

Būsimasis Irenos mokytojas, Mr. Godfrey Smith, pareiškė, kad Irenos gabumai muzikoje praneša jos amžių.

Sydnejaus "Daily Telegraph" šalia pranešimo įdėjo Irenos Vilnonytes, grojancios pianinu, atvaizdą, drauge su tėvais ir ponia Margeson.

LIETUVIŲ - ESTŲ KONCERTAS

Gegužės 5 d. lietuvių ir estų menininkai Adelaidėje davė bendrą viešą koncertą. Iš lietuvių pusės dalyvavo Elena Rūkštelienė, sopranas, Pranas Matiukas, smuikininkas, jauna gabi šokeja R. Plokštytė, antra šokeja Eglė Rūkštelytė ir lietuvių tautinių šokių grupė, vadovaujama L. Giniotytės.

ALBURY (N.S.W.) gyvena keletas lietuvių šeimų. Darbo čia, kaip ir kitur, užtenka. Dirba lignoninėj, tekstilės fabrike, siuvykloj ir prie statybos darbų.

Kai kas mėgina ir įsikurti, bet dauguma pakėlę sparnus į didesnius sambūrius. Šiaip čia būtų palankios sąlygos įsikurti, tik viskas brangiau kaip, pav., Sydnejuj ar Melbourne. Australai teigia, kad tai daro įtakos Bonegillo stovykla.

Albury gimnazijose (Albury High School, Christian Brothers' College and St. Joseph's Ladies College) mokosi keletas jaunuolių. Gimnazijų vadovybės ir mokytojai labai palankūs ir visokiariopai padeda mokiniams nugaleti pasitaikiusias kliūtis.

Norima skautus suorganizuoti, nors ir yra jų mažai bei išsiblaškę.

B.D.

ADELAIDES SPORTO KLUBO "VYTIS" VEIKLA.

1950 m. kovo 26 d. įsisteigęs lietuvių sporto klubas "Vytis" yra dar naujagimis ir žengia pirmuosius žingsnius.

Išrinktoji valdyba stengiasi suburti visą lietuvišką jaunimą po lietuviškom spalvom. Kas gali - aktyviai gina klubo spalvas, o kas remia savo mėnesiniais nario įnašais klubo veiklą.

Kol kas sąlygos veikti yra blogos, nes neturime savo patalpų, kur vakarais galima būtų susirinkti bei pabendrauti tarp savųjų, bet valdyba daro pastangas surasti patalpas miesto centre ir suradus bus suorganizuotos stalo teniso ir šachmatininkų sekcijos.

Dabar aktyviai veikia tik krepšininkai, kurie dalyvauja Pietų Australijos krepšinio pirmenybėse A laipsnyje ir teikia klubui daug vilčių. Yra jau sužaistos pirmos pirmenybių rungtynės su Mac Donalds ir laimėta 55:23 (28:3). Kiekvieną ketvirtadienį "Vyties" krepšininkai O.B.J. salėje gina klubo spalvas, tad lietuviai gali atvykti ir pastiprinti mūsų krepšininkus savo atsilankymu jų kovose.

Atvykus p. Baronaitei-Greblūnienei į Adelaidę prie klubo bus įsteigta tautinių šokių sekcija, kur mūsų jaunimas galės išmokti gražių lietuviškų tautinių šokių.

Gegužės 19 d. klubas rengia šokių vakarą, kur jaunimas galės savųjų tarpe pašokti ir pabendrauti. Vakaras bus su programa bei įvairumais. Ateityje panašių pramogų bus daroma ir daugiau.

Ruošiamose 1950 m. Australijos Lietuvių krepšinio pirmenybėse Melbourne dalyvaus ir "Vyties" krepšininkai.

Balandžio 30 d. buvo klubo susirinkimas. Susirinkimo metu p. Vl. Požėla skaitė įdomią paskaitą. Valdybai pasiūlius, p. Vl. Požėla, žinomas Lietuvoje visuomenininkas, susirinkimo išrinktas klubo garbės nariu.

Ateityje kiekvieno susirinkimo metu bus paskaitos įvairiomis temomis. Į klubo narius gali įstoti kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi mūsų jaunimas ir kultūringas bendravimas.

JuRa

"VYTIES" LAIMĖJIMAS. Gegužės 11 d. OBJ salėje įvyko antra "Vyties" kova šių metų pirmenybių rate. "Vytis" susitiko su australų LDS (Latter Day Saints). Nors šią dieną mūsų komandai smarkiai nesisekė, bet vis dėlto priešas buvo gražiai sudorotas, būtent, 44:20 (24:14).

A.

MELBOURNO SPORTININKAI VEIKIA.

Tinklininkų laimėjimas. Gegužės 3 d. lietuviai tinklininkai pirmą kartą išėjo į kovą Melbourno tinklinio pirmenybėse prieš pereitų metų australų tinklinio meisterių "Tram" 1 komandą. Melbourno reprezentacinę tinklinio komandą sudaro: Celna Albertas, Savaitis Vladas, Gasiūnas Rimas, Baltrūnas Leonas, Bacevičius, Soha ir Simankevičius. Pirmose rungtynėse lietuviai įrodė, kad australų geriausi tinklininkai yra visa klase žemesni. Lietuvių pasirodymas sukėlė australų tarpe didelį susižavėjimą ir pasitenkinimą. Rungtynės buvo lengvai laimėtos pasekme 2:0. Iš pirmųjų rungtynių atrodo, kad lietuviai gali laimėti 1950 metų Melbourno tinklinio pirmenybes. Taip pat lietuvių mišrioji komanda (3 moterys ir 3 vyrai) lengvai įveikė savo priešininkus ir taip pat turi vilties laimėti pirmenybes. Malonu pastebėti, kad Melbourno lietuviai mėgsta tinklinio žaidimą ir ruošiamas klubo tinklinio treniruotes skaitlingai lanko. Ypačingai tinklinį pamėgo lietuvaitės, kurios su entuziazmu lanko treniruotes ir jų žaidime jaučiama jau didelė pažanga. Tinklinis Melbourno lietuviams atstoja kondicines mankštas, nes šis žaidimas, turėdamas švelnų charakterį, vis delto reikalauja iš žaidžiančiojo akylumo, staigumo, greičio, aukšto šuolio ir komandinio bendruomeniškumo. Tinklinio treniruotėms uoliai vadovauja Savaitis Vladas ir Celna Albertas.

Atidaroma vieša skaitykla. - Klubo Valdybos rūpesčiu gauta patalpa, kurioje įrengiama skaitykla visiems Melbourno lietuviams. Šioji skaitykla veiks du kartu į savaitę: antradieniais nuo 7 iki 10 val. vakaro ir sekmadieniais nuo 3 val. po pietų iki 10 val. vakaro. Bus dedama pastangų parūpinti skaityklai lietuviškos spaudos iš Australijos, Amerikos, Kanados, Anglijos ir Vokietijos.

Melbourno Lietuvių Sporto Klubo Valdyba nuoširdžiai kviečia pasinaudoti šia skaitykla ne tik savo klubo narius, bet ir visus kitus tautiečius. Valdyba prašo skaitykloje esančius laikraščius neišsinešti, bet perskaičius padėti į atitinkamas vietas, idant ir kiti gautų visais laikraščiais pasinaudoti. Skaitykla randasi Sv. Juozapo bažnyčios patalpose, Wellington gatvėje, Collingwood'e.

Stalo tenisas. Po visos eilės laimėtų draugiškų rungtynių su australų komandomis, lietuviai jaučiasi pasirodę prasidedančiom Melbourno stalo teniso pirmenybėms. Pirmenybėms užregistruotos dvi vyrų komandos, kurios, po kontrolinių rungtynių, buvo paskirtos į "A" ir "A" rezerve klases.

EKSPORTO SUNKUMAI

Didžiausias maisto produktų, jų tarpe ir paukštienos, eksportas eina į Angliją. Pakilus gamybai Europoje, Anglija atsisako toliau pirkti visą Australijos paukščių perteklių. Kaip ir prieš karą, taip ir dabar, didžiausi maisto gaminių eksporteriai į Angliją yra Danija, Olandija

ir Švedija. Šie kraštai patiekia žymiai geresnę ir šviežesnę prekę, negu Australija. Be to, peraukštos paukštienos kainos taip pat negalėjo ilgai laikytis.

Ryšy su Britų maitinimo ministerio pranešimu apie sustabdytą masinio Australijos paukštienos pirkimo, kainos krito apie 50% ir pagyvėjo vietinis pirkimas, nes paukščių kainos buvo nepaprastai aukštos.

Be to, rugsejo mėnesį Britanija sumažina ir triušių importą. Ieškoma naujų rinkų J.A.Valstybėse, bet čia taip pat susiduriama su sunkumais. Triušių medžioklė turėsiant sumažėti.

KOVA DĖL ANTIKOMUNISTINIO ĮSTATYMO.

Įstatymas dėl uždraudimo visoje Australijoje komunistų partijos bei jos padalinių ir pašalinimo komunistų iš visų valstybės tarnybų bei vadovavimo unijoms svarstomas parlamente su visu įkarščiu. Darbo Partija, kuri visiškai pritaria įstatymo pravedimui, siūlo kai kurių pakeitimų, liečiančių klausimą, kaip nustatyti, kas yra komunistas. Visai pagrįstai prikišama, kad pagal dabartinę įstatymo redakciją komunistu galima pripažinti kiekvieną veiklesnį Darbo Partijos narį.

KOMUNISTŲ "NAUJA LINIJA" DP ATŽVILGIU.

Kaip žinome, iki šiolei komunistų partija buvo didžiausias DP imigrantų priešas Australijoje ir visur kitur. Tačiau, gavę, matomai, Maskvos nurodymus, nutarė "DP imigrantams ištiesti draugišką ranką" ir jų nepulti. Darbo Partijos atstovas Mr. Bourke, kuris šias informacijas patiekė Parlamentui, toliau įspėjo Imigracijos Departamentą, kad jo žiniomis, "naujųjų australų" vardu atvyksta ir specialūs komunistų agentai iš tam tikrų Europos centrų.

=====

TRIJŲ DIDŽIŲJŲ KONFERENCIJA

Be abejonės, šios dienos politikos dėmesio centre yra Trijų Didžiųjų konferencija Londone. Šį kartą, deja, tik trijų. Konferencija vykstatuose pačiuose rūmuose, kur prieš kelis metus posėdžiavo Keturi Didieji, veltui besistengdami atmegsti gordijaus mazgą ir sukurti taiką pasaulyje. Šį kartą konferencija pakeitė ir savo turinį: mobilizuoti vi-

sas jėgas prieš grėsiantį rusiškai-komunistinį pavojų. Dėl to nenuostabu, kad šį kartą Maskva čia neatstovaujama, atseit, vieno "didžiojo" pasigendama.

Konferencija turinti išspręsti eilę degančių problemų. Vakarų Vokietija ir Tolimieji Rytai (atseit, Azija) yra darbų tvarkos kertiniai akmenys. Šalia šių didžiųjų problemų, tiksliau sakant, kartu su jomis susirišusios antraeilės problemos, būtent, suderinti Prancūzijos ir Vokietijos pažiūras, taikos sutartis su Japonija, pagalba dar į komunizmo įtaką nepatekusiom Azijos tautoms ir eilė smulkesnių klausimų klausimelių.

Komunizmo laimėjimas Kinijoje suardė tarptautinę ūkio ir politinę pusiausvirą ir tai Rusijos naudai. J.A.V-bėms, su didžiuliu gamybiniu potencialu, rinkos visai susiaurėjo ir grėsia rimtas pavojus, kad jau netolimoj ateity JAV-bėse gali įvykti ūkiška katastrofa. Todėl nenuostabu, kad jau pirmąją Trijų Didžiųjų konferencijos dieną išleistame komunikate, užs. reikalų ministrai Acheson, Bevin ir Schuman atvirai pareiškė, kad Rusija visai nesiruošia baigti "šaltąjį karą" priimtina Vakarams prasme. Todėl su dar didesne energija bus kovojama prieš komunizmo išsigalėjimą ir jo plėtimąsi. Toliau komunikate sakoma, kad taikai išlaikyti būtina efektinga gynybos organizacija.

Dar prieš Trijų Didžiųjų konferenciją Londone Mr. Acheson'as tarėsi Paryžiuje su Mr. Schuman'u, siekdamas suderinti prancūzų ir vokiečių pažiūras. Mat, J.A.V-bės siekiančios padaryti Vokietiją Atlanto Pakto ir Europos Tarybos partneriu. Ryšy su tuo, Vokietija neišvengiamai turi būti apginkluota, atseit, atstatyta jos militarinė ir politinė galia. O to labiausia bijanti Prancūzija. Pasitarimų išvakarėse Prancūzijos Presiden-

tas Auriol, kalbėdamas Reimso miesto Tarybos posėdyje, skirtame paminėti penkerių metų Vokietijos nugalėjimo sukaktį, pareiškė: "Mes labai daug kentėjome nuo vokiečių žiaurumų, nuo Gestapo kančinimų ir tortūrų. Mes nereikalaujame, kad Vokietijos tautinė savigarba būtų pažeminta, bet mes statome vieną sąlygą: kad vokiečių karine galia nebūtų atstatyta nei Vakaruose nei Rytuose".

Tačiau šis Prancūzijos, gal ir teisėtas, reikalavimas susiduria su kita problema - Indo Kinija, kur Prancūzija, jeigu tik negaus iš niekur efektyvios pagalbos, netrukus bus išstumta, ir visa Indo-Kinija, o tuo pačiu ir visas Kinijos kontinentas pateks į Kremliaus rankas.

Šią silpnąją Prancūzijos vietą išnaudoja JAV politikai. Jei gu norite, kad mes padėtume jums Indo-Kinijoje (tai kartu ir J.A.V. interesas), tai neišvengiamai turite nusileisti Vokietijos klausime. Mat, JAV politikai yra įsitikinę, kad Vokietijos negalima visą laiką išlaikyti tokioj padėty, kokioj ji yra šiandieną. Todėl geriau anksčiau ją įjungti į Vakarų politikos orbitą prieš SSSR, negu laukti, kol atgyjās nacionalizmas padarys tai pats jam palanke linkme.

Po Achesono pasitarimų su Schumanu buvo paskelbta, kad JAV skiria Indo-Kinijai ūkišką ir karinę pagalbą 38 mil. dolerių sumoje (kitoms Pietų-Rytų Azijos tautoms 53 mil. dol.).

Iš Paryžiaus Achesonas išvyko į Londoną, kur atskirai tarėsi su Mr. Bevinu, derindamas Prancūzijos ir Anglijos pažiūras.

Po Trijų Didžiųjų konferencijos tuoj pat įvyksta visų Atlanto Pakto dalyvių konferencija.

Būdinga pažymėti, kad šalia Bevino sėdi ir opozicijos atstovai, tuo norint pabrėžti Anglijos tautos vieningumą lemiamų problemų sprendime.

Viso pasaulio spauda sutartinai tvirtina, kad ši konferencija gali reikšti lemiamą istorinį posūkį pasaulyje.

JUNGTINIŲ TAUTŲ GENERALINIS SEKRETORIUS SKUBA Į MASKVĄ.

Žinomas pro-komunistinių pažiūrų Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Trygve Lie ieško dar kelių "taikingu būdu" baigti "šaltąjį karą". Tuo tikslu jis skuba į Maskvą. Ženevoje jis pareiškė, kad 1950-tieji metai yra pasauliui sprendžiamieji metai: "Mes negalime šio sprendimo atidėti. Laikas atejo, ir šaltasis karas turis būti baigtas," pasakė T. Lie. Toliau jis pareiškė, kad bendra atmosfera jo misijai nera padrasinanti. Gi Britų vyriausybės sluoksniuose šia proga buvo pareikšta, kad

ponas Trygve Lie, be abejonės, turi teisės lankytis kiekvienoj sostinėj, taigi, ir Maskvoje, bet tai yra jo asmeniška iniciatyva. Čia nurodoma į min. pirm. Mr. Attlee pareiškimą, kad jis nematęs jokios prasmės ir tikslo konferencijai, kurioje dalyvautų Stalinas.

PREZIDENTAS TRUMANAS RUOŠIA TAUTĄ

J.A. Valstybių Prezidentas Trumanas keliauja po J.A. Valstybes, ruošdamas tautą netikėtumams. Jis aplankys 16 valstijų, padarydamas 6000 mylių kelio. Kalbedamas nuo vagono platformos Pocatello mieste, Indaho valstijoje, jis pareiškė, kad jis įsakytų, jeigu tik bus reikalas, vėl panaudoti atomines bombas. Jo nuomone, atominės bombos, numestos Japonijoje, išgelbejusios per 200.000 Amerikos kareivių ir tiek pat japonų, nes karą užbaigusios vienu smūgiu.

Pendletono mieste, Oregon valstijoje, jis pareiškė, kad J.A. Valstybės negalintys užsidaryti į izoliacionizmo tinklą tam, kad sutaupyti kelis dolerius, o po to prarastų visas J.A. Valstybes.

BALTIJOS INCIDENTO POPIERINĖ PABAIGA

J.A. Valstybių užs. reikalų ministerija pasiuntė dar vieną notą Rusijai, kaltindamas ją nušovus neginkluotą JAV lėktuvą virš Baltijos jūros, dėl ko žuvo 10 asmenų - lėktuvo igula. J. A. V. vyriausybė kaltina Sov. Rusiją brutaliai sulaužius tarptautinę teisę ir tuo pačiu eliminuoja bet kokius galimus tarptautiniam bendradarbiavimui taikos labui.

Taigi, taip šis incidentas "ant popieriaus" ir baigtas, bet jis dar labiau pagilinęs jau buvusią tarp Vakarų ir Rytų krizę ir, gal būt, pagreitinęs įvykių raidą.

ŠVEICARIJA RUOŠIAS NETIKĖTUMAMS

Šveicarijos ūkio ministeris išpėjo visas šeimininkes apsirūpinti maisto atsargomis vienam-dviem mėnesiam dėl netikros tarptautinės būklės.

DAR PUSANTRO MILIJONO BELAISVIŲ RUSIJOJE.

Vakarų Vokietijos min. pirm. Dr. Adenauer reikalauja išaiškinti, kur dingo 1½ milijono karo belaisvių Rusijoje, kurie iki šiol dar negrįžo į namus.

Rusijos pranešimas, kad visi belaisviai jau gražinti, sukėlė Vokietijoje didžiausią sensaciją nuo pat karo pabaigos.

=====

Parasťeje

Rašo R. Marius

NAMAI, NAMAI, NAMAI. NA... TAIP, GER-
BIAMIEJI, NAMAI FAKULTE (!). IR VI-
SAI SUPRANTAMA. AUSTRALIJOJE BENT
KIEK PADORIAU ĮSIKURTI BŪ ŠIOKIŲ AR
TOKIŲ NUOSAVŲ NAMŲ, DIEVAŽI, NĖRA
LENGVA. VIENGUNGIS MOKA 2-3 AR NET

daugiau svarų per savaitę už pensiją. Jis galą su galu suve-
da, tačiau šeimoms, tai jau vargas. Ir malonu, žinote, skai-
tyti "Mūsų Pastogėje" (Nr.66), kad kokiam tai Sidnėjaus prie-
miestyje tautiečiai Mykolas Petronis, Vytautas Simniškis ir
Povilas Protas už £3000 nusipirko mūrinių namą. Gražu, neabejo-
tinai gražu! Tačiau man atsitiktinai tenka žinoti, kad kitame
mažame Australijos mieste mažiausiai 30 mūsų tautiečių jau tu-
ri savo namus. Ir dar toks pat skaičius statosi. Tas mieste-
lis tai tik Adelaidė. Ir juokingiausia, žinote, kad man nie-
kad į galvą nebūtų atėję užregistruoti šitą faktą PARASŤEJE..

BEJE, DAUGUMAS SKAITYTOJŲ NEŽINO, gal, kad vienas iš tų
30-ties Adelaidės lietuvių namų savininkų yra ir... AUSTRALI-
JOS LIETUVIS. Namas, taip sakant, neblogas. Taip pat mūrinis.
O svarbiausia, "A.L." namų kieme stovi kitas pastatas. Taip
pat ne labai mažas. Ir jame, anksčiau ar vėliau, įsikurs lie-
tuviška spaustuve! (Mano svajonė: gal joje ir PARASŤĖ kada
nors bus spausdinama...).

APIE NAMUS KALBANT, norėjusi užminti dar vieną "naminių" fak-
telį. Tai buvo Adelaidėje, kai vienas lenkas DP iš medinių dė-
žių susikalė namelį ir, ten apsigyvenęs, buvo teismo už nele-
galią statybą nuteistas £20. Įdomu, kad šitas įvykis susilau-
kė plataus atgarsio australų visuomenėje ir spaudoje ir, dau-
gumoje, "naujiems australams" palankia prasme. "Smith's
Weekly" pabrėžė tą progą, kad daugelis "naujųjų australų" ma-
no, jog jiems turėtų būti skiriama nors nedidelė proporcija
naujai statomų namų. Savaitraštis pridėdą, kad jie (t.y. mes)
yra visai teisūs, nes "n. australai" pagaliau buvo Australi-
jos atsikviesti...

LIETUVA DAR NELAISVA - yra šūkis, kurį pasirinko Adelaidės
lietuvių sporto klubas "VYTIS". "Vyties" pirmininkas Jonas
Kalvaitis man skundėsi, kad klubui oficialiai dar neišsikūrus
jau susidarė keli svarai skolos. Paradoksas (o PARASŤĖ para-
doksus registruoti mėgsta!). Tačiau šis finansinis absurdas
tikrumoje yra beveik sveikintinas reiškinys. Mat, prieš for-
malų klubo įsisteigimą "Vyties" krepšininkai užsiregistravo

Adelaidės pirmenybėse - registracija kainuoja. O, be to, krepšininkai įsigijo tikrai puikias ir Adelaidėje dar nematytas uniformas. Ir tas kainavo. Gi klubo pajamos (2 šil. nario mėnesio mėnesiui) kuklios... Kaip "Vyties" krepšininkai jau spėjo gražiai užsirekomenduoti, čia nemėnsiu, nes, jeigu neklystu, collega korespondentas šitame "AL" numeryje apie tai pakalbes plačiau. Šalia sportinės veiklos "Vyties" pirmas vietas pasirodymas prieš lietuvišką visuomenę bus gegužės 19 dieną ruošiamame baliuje (nors patys vytiečiai kuklūs ir tesako: vakarėlyje). Sėkmės! Gi sėkantis konkretus klubo žingsnis turėtų būti parūpinimas šalies, nors porai dienų savaiteje, kur lietuviškas jaunimas galeėtų susiburti. Nes dabartinės šalies mūsų pilnai patenkinti negali: jos tėra kitataučių organizacijų "vaišingumo" demonstracija. "Vaišingumo", kuri tikrumoje galima būtų pavadinti... egoizmu.

ORGANIZACIJŲ AUSTRALIJOS LIETUVIUOSE tikrai pradeda atsirasti nemaža. Gal ir gerai taip. Kad tik daugiau gyvumo, tik daugiau krutejimo, kad tik giliau įrašius savo europiečio statusą. Tačiau vienos pasigėndu. Pasigėndu Pasaulio Lietuvių Bendruomenės. Nejaugi Sidnėjūje per ALD suvažiavimą padarytas nutarimas liks popieriuje arba valdybų sekretorių stalčiuose? Tokio mandato susirinkimas valdyboms, rodos, nesuteikė? Kreipinys į centrus ir į periferijas: tik PLB remuose Australijos lietuviai susiburs tikrai į vieningą ir organišką vienetą!

IŠ TOLO VIS KITAIP ATRODO! Kalbu, prisiminęs kai kuriuos atgarsius, kuriuos Adelaidėje iššaukė p. Tupikas savo straipsniu apie Adelaidės lietuvių veiklą (žiūr. "AL" Nr.7). Kuklūs adelaidiškiai sako, kad išgyrė tai išgyrė Tupikas mus, net sarmata skaityti... Aš redaktoriaus vietoje prie ano str. būčiau pridėjęs pastabą: "Skaityti tik ne Adelaidės lietuviams". Faktai aname straipsnyje iškraipyti ar "pagražinti" nebuvo, tačiau viską betarpiškai matančiam skaitytojui taip imponantiška irgi viskas neatrodo. Mat, per arti. Iš tolo gražiau. Prisimenu beveik anekdotišką nuotykių anglų "Economist'e" - pasaulinio garso politikos ir ekonomikos žurnale. "Economist", kaip ir daugumas didžiosios pasaulio spaudos, laikosi, daugiau ar mažiau, konservatyvios - antidarbietiškos linijos. Ir, žinoma, nesigaili kritikos anglų darbiečių vyriausybės politikai. Tačiau skaitytojui nustebti, kai viename numeryje rado tą pačią antraštę du šalia vienas kito atspausdintus straipsnius. Prie vieno buvo pastaba: "Skaityti tik J.A.V. skaitytojams", o prie kito: "tik britams". Pasirodo, kad negailestinga vyriausybės

kritika susilaukė nemažonių atgarsių Amerikoje, kur ir kongrese buvo pradėta kalbėti - kam mums siųsti visokias pagalbas jei jų pačių spauda rašo, kad nemoka sunaudoti. Todėl "Economist'o" rašėivos ir pasiryžo papasakoti apie tą patį dalyką dvejopai: Anglams, kaip galima būtų geriau padaryti, ir amerikiečiams - kad jau labai nemaža ir padaryta.

Kažkas analogiško, gal būt, ir p. Tupiko rašinyje yra?

O REDAKTORIUS NUSIPLOVĖ RANKAS. Visai paprastai nusiplovė. Prisiminkime jo prieraišą po paskutiniąją PARĄŠTE. Jis ten trumpai - drūtai ir išrežė: jei Marius čia prirašys kokių nesąmonių, tai aš, ponai, nieku dėtas. Suprantu jį. Suprantu! Nepavydžiu lietuviško redaktoriaus duonos. Sakykime, anglosaksų spaudoje. Ten šalia vedamojo, kur įrodinėjama, kad pirma atsirado višta, dedamas bendradarbio straipsnis, kur aiškinama, kad kiaušinis pirmiau pasaulį pamatė. Ir dėl to niekas nesijaudina, nes skaitytojas moka atskirti redakcijos nuomonę ir bendrą laikraščio liniją nuo bendradarbio reiškiamų minčių. Ir redakcijos negauna laiškų, kur rašoma: jei dar vieną tokių straipsnių idėsite, aš jūsų laikraščio neskaitysiu... Taip, įvairių nuomonių iškelimas ir diskusijos, tai gryna nauda ir laikraščiui ir skaitytojui. Lietuviškam skaitytojui dar reikia mokytis. Mokytis skaityti spaudą.

JUOKĖMĖS DAR EUROPOJE iš kai kurių Amerikos lietuvių spaudos perliukų. O kartais man atrodo, kad ir mūsų - "australiečių" - spaudoje tokių perliukų pradeda atsirasti. Ir "AL" ir "MP" kartais prasiveržia žinutes, daugiau ar mažiau primenančios tuos amerikinius šedevriukus, kaip, pav.: "buvo gerų lietuviškų kilbasų ir gert buvo, ir Anupras su Marce dalyvavo...".

- o - o - o - o - o - o - o - o -

A R Ž I N O T E, kad -

- 1949 m. gruodžio 31 d. visoje Australijoje buvo registruota iš viso 1.301.746 įvairios automašinos. Iš jų automobilių - 701.026, sunkvežimių ir kt. pramonės reikalams auto mašinų 475.249 ir motociklų 125.471.
- 1949 metais Australija iškasė viso 898.000 uncijų gryno aukso, kurio vertė siekė £11.043.772.
- Australija turi 96.000.000 avių, kurios pagamina 1 milijardą svarų (453 milijonus kg) vilnų, kurių vertė yra £140 milijonų, taigi, trylika kartų daugiau, negu viso aukso vertė.

Mr.

I L G A A U S I O

T R I B Ū N A

MR. ILGAAUSIS KULTŪRINIO
DARBO DIRVOJE.

DIDYSIS SAPNININKAS, su priedu, jau atspausdintas. Ketvirta padidinta laida.

Didžiame Sapnininke pirmiausia tilpsta prakalba apie Sapnų reikšmę. Visi sapnai sudėti alfabetiškai. Tie sapnai imti iš senovės egiptiečių laikų Karaliaus Faraono viešpatavime. Kara-

lius Faraonas nupirko nuo tų laikų vieno iš didžiausių raganų 3 tobyčias, kuriose įvairiausi mokslo dalykai ir sykiu sapnai buvo išguldyti.

Antroje daly įeina sekanti sapnai: Butlegerių, Biznierių, Daktarų, Kunigų, Advokatų, Davatkų, Girtuoklių, Mergaičių, Studentų ir daug kitokių sapnų ir jų išaiškinimas.

Apart sapnų išguldymo, šioje knygoje tilpsta trumpa Enciklopedija įvairių Profesijų. Eilės. Zvaigždžių Ratas. Mitologija ir mitologiški asmenys. Papročiai ir Prietarai. Selemonas ir Paslaptys Lošimo Kozyromis (dėmesio Australijos kartiožninkams! Mr. Ilg.).

Užsakymus siųsti: Mr. Ilgaausis, USA ....

T R E J A N K A - Mūsų Trejanka yra pasaulinė Trejanka. Mūsų Trejenkos saknys ir kiti dalykai surinkti nuo saulės tekėjimo ligi saulės nusileidimo. Japonijoje pirmučiausia saulė teka (dėmesio astronomams! Mr. Ilg.), ir mūsų Trejanka prasižada iš Japonijos, Kinijos, Indo-Kinijos, iš Persijos, iš Egipto... (per visus kraštus, išskyrus Australiją... Mr. Ilg.), toliau: iš Šiaurės Amerikos, Kanados - ir čia saulė leidžias. - Įmerk Trejenką į ruginę ir gerk po čerkutę viso pasaulio gerą mišinį.

Užsakymus siųsti mano bičiuliui į USA.

BIZNIO REIKALAI.

Package štoras dėl savininko mirties yra parduodamas gerimų biznis - stakas, laisnis ir namas.

"AUSTRALIJOS LIETUVIUI"
pastorinti...

Mr. Bran Sandow . . . 2/0
St. Žadeikis . . . 3/6
Julius Cyžas . . . 10/0
Justinas Simaitis 10/0
M. Dagilaitis . . . 2/0

Visiems rėmėjams nuoširdus ačiū. Būdinga pažymėti, kad Mr. Bran Sandow yra australas. Tai pirmas atsitikimas, kad mus paremia australas. Matomai, tikras mūsų draugas.

SANATORIJOSE SERGANTIEMS:
Janina Kairiūkštienė £1.
Aukotojai ačiū.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

Alg. Bučinskui - "Apuoko" jau neturime. 1/6 įrašėme Jūsų sąskaiton. Priskaitykite prie kito užsakymo.

K. Razmai, N.Z. - Jūsų prenumerata apmokėta iki X.1 d. Iki metų pabaigos reikėtų dar 6 šil. (N.Zel. valiuta).

Janinai Kairiūkštienei - Gautus £4 paskirstėme, kaip Jūsų nurodyta.

J. Kymantui - Lietuvių Kalbos Vadovas dar nebaigtas spausdinti. Informacija šiame numeryje.

St. Juškenui - AL siunčiamas Jums visą laiką reguliariai tą patį dieną, kada išleidžiamas. Jei nereguliariai gaunate - kaltė pašto.

P. Ramutenui N.Z. - AL beturime tik nuo 8 Nr. imtinai. Knygas išsiuntėme. Jūsų sąskaitoj dar liko 15 šil. Pasirinkite knygų.

V. Petruškevičienei - Jūsų rašinys tilps sekančiame AL num.

G. Streliui - Prenumerata apmokėta iki XII. 31 d.

M. Vaičiulevičienei (Tas.) Už talką ačiū.

IŠĖJO LIETUVOS ISTORIJA

PATRIJOS knygų leidykla Fellbache jau baigė spausdinti Lietuvos Istorijos II laidą (paruošė prof. A. Šapoka). Iš atskirų lankų šiuo metu surinkta betgi tik keletas knygos egz. Šiuo metu vykdomas masinis didžiulės knygos įrišimas, kuris, reikia manyti, užtruks mėnesį ar daugiau. Knyga turi 698 puslapius ir 5 spalvotus žemėlapius priede. Tekste atspausdinta apie 400 iliustracijų, žemėlapių, brėžinių, piešinių. Puikus dail. V.K. Jonyno virselio aplankas su Mindaugu, Vytautu Didžiuoju, Gediminu. Popierius storas, tvirtas, visais atžvilgiais gražus. Įrišimas žalio šilko drobeje, titulinės raidės ir nugarėlė auksu spausta.

Atspausdinta tik 2.500 egz. Pusė šio tiražo bus skirta prenumeratoriams. Tai yra pats vertingiausias ir didžiausias tremtyje išleistas veikalas.

Kai tik bus pagamintas didesnis egz. skaičius, veikalas bus siuntinėjamas jo prenumeratoriams. Žinoma, tai užtruks dar ilgesnį laiką, bet visais atžvilgiais yra tikra, kad jie Lietuvos Istoriją gaus.

AUSTRALIJOS LIETUVIO Redakcija iš visų gautų prenumeratų atsiskaitė ir daugiau prenumerata nepriimama. Yra pažadetas nedidelis egz. skaičius atsiųsti. Jei gausime, tai ir pavėlavę užsiprenumeruoti dar galės gauti.

LIETUVIŲ KALBOS VADOVAS - galutinai sulaužytas - išėjo 602 psl. Iki šio laiko perskaityta 5-7 korektūros. Pirmieji 320 puslapių galutinai paruošti ir 20 lankų jau spausdinama. Likusiems 300 psl. dar reikia pataisyti 2 korektūras. Spausdinama liuksusiniame popieriuje. Taigi, nors ir pamažu, bet planingai ir tiksliai rieda mašinos. Daroma viskas, kad knyga greičiau pasirodytų ir ji tikrai išvys dienos šviesą.

Prenumerata - 15 šil. - dar priimama. Užsakymus siųsti: Australijos Lietuvis, 35 Cator St., W. Hindmarsh, Adelaide, SA.

NEPALYGINAMA DOVANA MŪSŲ MAŽIESIEMS.

Tik-ką gavome puikų mūsų mažiesiems skirtą žurnalą

E G L U T Ė

Redaguoja Bernardas Brazdžionis. Kaina metams 35 šil., atskiras numeris 3 šil. Gavome 2-rą numerį (pirmas jau išsibaigęs).

Žurnalas 32 psl., spausdintas gerame popieriuje. Tekste daug iliustracijų. Labai įdomus turinys. Užsakymus siųsti "Australijos Lietuviui".

AUSTRALIJOS LIETUVIS

- 53 -

1950 m. gegužės 15 d.

Vadeivą
 VYTAUTĄ NEVERAUSKĄ
 ir
 P-lę MARYTĘ VITKAUSKAITĘ,
 sukūrusius lietuvišką šei-
 mos židinį, sveikina ir
 šviesaus gyvenimo linki
 Pietų Australijos
 SKAUTŲ TUNTAS

P-lę
 MARYTĘ VITKAUSKAITĘ
 ir
 Psktn.sk. Vytį
 VYTAUTĄ NEVERAUSKĄ,
 sukūrusius šeimos židinį,
 nuoširdžiai sveikiname
 PLSS Australijos Rajono
 SKAUTŲ VYČIŲ SKYRIUS

Tautietai, jeigu esi suinteresuotas Melbourne nusipirkti žemės sklypą, pasistatyti ar pirkti namą, kreipkis į "Spencer Jackson" b-ves tarnautoją ALGIRDĄ LIUBINSKĄ, gyv. 42 Marlborough St., Fawkner N.15, Melbourne arba įstaigos adresu: 341 Collins St., Melbourne, Tel. MU7327.

DĖMESIO ADELAIDĖS LIETUVIAMS !

Jeigu norite pirkti namą, žemės sklypą ar namą statyditis, geriausiai nurodymus ir patarimus gausite pas

L E V E Y & Co.,

Licenzijuotas nekilnojamųjų turtų agentas, 154 North Tce, Adelaide (prieš Parlamento rūmus).

Mes esame taip pat "naujieji australai", todėl Jūsų reikalus gerai suprantame ir tikrai ir teisingai patarnausime.

Kalbama: vokiečių, rusų, latvių, lenkų ir anglų kalbomis.

ATSIŪSTA PAMINĖTI:

A T E I T I S Nr. 1 (13) 1950 m. Leidžia: Pasaulio Moksleivių Ateitininkų Sąjunga. Prenumerata metams 3 USA dol. Adresas: "Ateitis", 417 Grand St., Brooklyn.11, N.Y., U.S.A.

"G A B I J A", Lietuvių Spaudos Centras Amerikoje, platinamų knygų katalogas. Adresas: "Gabia", 412 Bedford ave., Brooklyn 11, N. Y., U.S.A.

J a u n e t u r i m e

DAKTARAS KRIPŠTUKAS PRAGARE

V E D Y B I N I A I S K E L B I M A I .

T a u t i e t e !

Nors tavęs nepažįstu, bet žinau, kad tu, kaip ir aš, ilgisi ramaus lietuviško šeimos židinio. Todėl, ar tu esi mergaitė ar našlė, rašyk! - gal bendromis jėgomis pavyks tai įgyvendinti.

Esu 35 m., ūgis 177 cm, mėgstu ramų bei pastovų gyvenimą.

Laiškus adresuoti: Mr. Jonas Papartis, c/o Australijos Lietuvis, 35 Cator St., W. Hindmarsh, ADELAIDE, S. A.

L i e t u v a i t ė s a t s i l i e p k i t e !

Lietuvis - specialistas 30 m. amž., 174 cm ūgio, negerias, atlikęs sutartį, ieško gyvenimo draugės. Foto būtinai.

Rašyti: Mr. Petras J. Dedinas, c/o Australijos Lietuvis, 35 Cator St., W. Hindmarsh, ADELAIDE, S. A.

T I K R A I B U S L I N K S M A !

Adelaidės Lietuvių Sporto Klubo "VYTIS" sportininkai džiaugsis Tamstą matydami mūsų pirmame pobūvyje - lietuviškame vakarėlyje, kuris įvyks šm. gegužės 19 d. 19 val. 30 min. Osborne-Hall salėje (122 Gouger St., prie Victoria Sq.).

I V A I R I P R O G R A M A , Š O K I A I S U P U O Š M E N O M I S , I V A I R U M A I

Lietuvaitės, kurios gali, maloniai kviečiamos atvykti tautiškuose rūbuose.

Klubo "VYTIS" Valdyba

P a i e š k o m i :

A. BAJELIS, atsiliepti: A. Pinkevičius, 6883 Mazarin St., Ville-Emard, Montreal, Que, Canada.

DONATAS KAIREVIČIUS, atsiliepti: Vladas Apynys, 1681 Fulton Rd., Cleveland 13, Ohio, U.S.A.

LIETUVIŲ KALBOS VADOVAS, kaip praneša "Ventos" leidykla savo 1950.V.2 d. laišku, yra spausdinamas. Visos korektūros ir lauzymas baigtas. Užsisakyti dar galima. Kaina 15 šil. Užsakymus siųsti AUSTRALIJOS LIETUVIUI

AUSTRALIJOS LIETUVIS

- 55 -

1950 m. gegužės 15 d.

A K A D E M I K A M S S K A U T A M S

Korp! "VYTIS" pirmininko prašomas ir Australijos seniūni - jos įgaliotiniui pritariant kviečiu visus gyvenančius Pietų Australijojej Korp! "VYTIS" ir Stud. Sk. Draugovės nares - narius atvykti š.m. gegužės 28 d., 15 val. į šv. Juozapo bažnyčios salę (kur vyksta liet. pamaldos) Pirrie St., Adelaidėj steigiamąjį Akademinio Skautų Sąjūdžio Adelaidės skyriaus susirinkimą.

Taip pat kviečiami prijaučiantieji, kurie nori būti Akademinio Skautų Sąjūdžio nariais, yra baigę ne mažiau kaip aštuonias gimnazijos klases ir nepriklauso kuriai nors kitai ideologinei organizacijai ar partijai, kadangi akademikai skautai yra griežtai bepartyvūs ir nenori tureti bet kokios įtakos iš jokios partijos.

Kas dėl kokių nors priežasčių negalėtų atvykti, būkit malonus prieš tai pranešti.

Ad meliorem!

senj. Vacys Ilgūnas

219 Halifax St.

Adelaide, S.A.

Telef.: Centr. 6790

Jonui LATVĖNUI gautas laiškas iš Kanados. Prašome pranešti adresą, laiškas bus persiųstas.

KNYGOS LIETUVIŲ KULTŪROS FON-
DUI gautos iš šių asmenų:

Igno RACIŪNO, Koondrooh, Vic.:
Paskutinį kartą tave klausiu,
Nacių pragare, Vabalų vestu -
vės, Svetimoj padangej.

J. KAZĖNO, Adelaide, SA: Argen-
tina ir Talismanas.

Aukojusiems nuoširdus ačiū. Ki-
tus tautiečius prašome taip
pat perskaitytas knygas aukoti
Lietuvių Kultūros Fondo biblio-
tekai. Siųsti šiuo adresu:

Mr. J. Glušauskas, 35 Cator St.
W. Hindmarsh, Adelaide, S. A.

Išleistas naujas LIETUVOS ir
KLAIPĖDOS pašto ženklų kai-
nininkas. Norintiems susipa-
žinti siunčiamas nemokamai.
Perku Lietuvos ir kitų vals-
tybių pašto ženklus, rinki-
nius. Priimu taip pat komi-
san.

J. LIUBINSKAS

922 W. 33th St.

Chicago 8, Ill., USA

Klaidos pataisymas AL 8 Nr. knygų sąrašė eil. 2 Nr. Vytė Nemunelis - MAŽOJI ABECĖLĖ, iliustr. J. Vaičaitis, o turi būti: iliustr. A. Vaičaitis. Ta pati klaida pasikartojo ir AL 9 Nr.

LIETUVIŲ KULTŪROS FONDO KONCERTAS-VAKARAS MELBOURNE

Š.m. gegužės 21 d. Lietuvių Kultūros Fondo Melbourno Skyrius ruošia gražų koncertą-vakarą. Koncerto programoje dalyvauja lietuviai-menininkai iš Sydnejaus, Adelaidės ir Melbourno:

Solistė ELENA RUKŠTELIENĖ (Adelaide)
 Smuikininkas PRANAS MATIUKAS (Adelaide)
 Rašytojas PULGIS ANDRIUŠIS (Sydney)
 MELBOURNO TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ.

Po koncerto, šokiams gros Melbourno lietuvių džassas.

Koncertas-vakaras įvyks South Yarroj, Fitzgerald St., bažnyčios iškilnių salėje. Pradžia 8 val. vak. LKF Melbourno Skyriaus Valdyba nuoširdžiai kviečia visus tautiečius atsilankyti į šį koncertą-vakarą. Įėjimo bilietai bus platinami iš anksto prieš ir po lietuviškų pamaldų prie bažnyčios esančioje salėje ir kasdieną pas Skyriaus sekretorių Leoną Baltrūną, 295 Hoddle St., Collingwood. Atsižvelgiant į neperdidžiausią salės talpą, bilietai prie įėjimo nebus pardavinėjami.

LKF Melbourno Skyriaus Valdyba

LIETUVIŲ KULTŪROS FONDO MELBOURNO SKYRIAUS NARIŲ ŽINIAI.

Visi Lietuvių Kultūros Fondo Melbourno Skyriaus nariai, pakeitę savo gyvenamąsias vietas, prašomi nedelsiant pranešti naująjį adresą laišku V-bos sekretoriui Leonui Baltrūnui, 295 Hoddle St., Collingwood. Neturėjimas narių teisingų adresų apsunkina Skyriaus veiklą ir sudaro bereikalingų išlaidų siuntinėjant pranešimus pasenusiu adresu.

Skyriaus Sekretorius

Naujai atidaryta europietinė kavinė - užkandinė

C A F E B E O G R A D

pačiame Adelaidės centre, 123 Hindley St., pirmame aukšte
 įėjimas iš šoninės gatvelės, maloniai kviečia visus lietu-
 vius apsilankyti ir išbandyti mūsų europietinį maistą, kar-
 tu susilaukiant malonaus aptarnavimo.

LIETUVIŲ KULTŪROS FONDO AUSTRALIJOS APYGARDOS NARIŲ VI-SUOTINAS SUVAŽIAVIMAS

Gegužės 21 d. šaukiamas Melbourne LKF Australijos Apygardos narių visuotinas suvažiavimas šia dienotvarkė:

1. Apygardos Valdybos ataskaitiniai pranešimai
2. Vyt. Žemkalnio referatas - LKFondas ir jo uždaviniai;
3. Vykdomųjų organų rinkimai;
4. Kitų klausimai ir sumanymai.

Detali dienotvarkė bus patiekta suvažiavimo dieną.

Darbo posėdis įvyksta gegužės 21 d. 9 val. ryto, sekmadienį, All Saints Church Hall, King William St., Fitzroy, Melb.

Koncertas ir pasilinksminimas įvyksta 8 val. vakare Saint Joseph Church Hall, Fitzgerald St., South Yarra, Melbourne.

Apygardos Valdyba, atsižvelgdama į specifines aplinkybes, nusprendė, kad balsavimo teisę turi: visi apygardos valdybos ir revizijos komisijos nariai ir kandidatai, LKF skyrių rinktieji atstovai, o kur skyrių nėra - tų vietų LKF nariai, atvykę į susirinkimą.

Šis skelbimas atstoja individualinius pakvietimus visiems nariams, jeigu pakvietimai nebūtų laiku gauti.

Kviečiame kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

LKF Australijos Apyg. Valdyba

ATSISKAITYTA SU LIETUVIŲ TAUTOS FONDU.

Lietuvių Tautos Fondui aukų dar atsiunte:

J. Motiejūnas	£ 1
Jan. Kairiūkštieņe	" 1
A. Meliauskas	" 0.4.6
Viso	£ 2.4.6
Anksčiau gauta	" 41.6.0
Iš viso	£ 43.10.6

Ši suma jau persiūsta VLIKO nurodytu adresu. Atsiskaitymo dokumentai Redakcijoje.

PAIEŠKOJIMAS

Paieškau savo pusbroli Vyt. tautą KAUNĄ-KAUNACKĮ iš Bugenių km., Tirkšlių val. Mazeikių apskr. Atsiliepti sekančiu adresu:
Ferdinandas Kaunas-Kaunackis, 1441 So. 49th ave. Cicero 50, Ill., U.S.A.

Šis AUSTRALIJOS LIETUVIO numeris yra paskutinis visiems prenumeratoriams, kurių prenumerata baigėsi IV.1 d.

